

A 40. év

**Székyné dr. Sztérmí
Melinda
igazgató**

Ünnepi alkalmából, ünneplőbe öltöztetett szívvel köszöntöm a Kedves Olvasót!

Ma, 2006. április 7-én, amikor kézbe vesszük a salgótarjáni Bolyai János Gimnázium és Szakközépiskola 40. évfordulójának tiszteletére megjelent jubileumi Évkönyvet, az összetartozást, a Bolyai közösségéhez, a Bolyai nagy közösségéhez tartozást ünnepeljük. „Olyan sorsforduló és korforduló pillanatban, mikor minden reng

és változik, a hagyományok, az erkölcsi törvények, az ismert életformák”, egy vidéki középiskola a nagy alma materéhez képest apró kis évfordulóját ünnepli, a szakmai sikereinek örül. Büszke itt végzett tanítványaira, akik megéreztek az összetartozás nemes érzését, a közösséghez tartozás lelket emelő magasságait, akik megértették a mottóval választott Márai-sorok igazságát: „Utad értelme nem a cél, hanem a vándorlás. Nem helyzetekben élsz, hanem **útközben**”. S amit teszünk, „az úton haladó vándor mozdulatával” tesszük.

S amikor felcsendül az iskola ünnepi alkalmakra választott **szignálja**, mindannyiszor feltárul az 5. ajtó, s mint Kékszakállú tette, mutatjuk mi is: „Ez az én birodalmam!”

A 40 év alatt erre járó sok ezer vándor együtt és külön-külön hozzaadott valamit, jeleket hagyott, melyet őrzünk, mert hisszük, hogy építőköve a jövőnek, s ezért olyan nagy és gazdag a birodalmunk. Az emberiség, a méltóság, a becsület, a tudás birodalma, az EM-BER birodalma.

S ha most vándorlásunk, zarándokutunk során megállunk egy pillanatra, s egy pillantást vetünk birodalmunkra, elmondhatjuk, itt tartunk, ilyen állomáson vagyunk túl, ilyen küzdelmeket vívtunk, ilyen csatákban nyertünk, s ilyen mérföldkövek jelzik eddig megtett utunkat. Az évszámok a mérföldkövek, egy-

egy állomást, egy-egy vándor mozdulatát jelzik. S ha válogatunk a mérföldkövek között, kiderül, mennyire esetleges a választás, hiszen mindenkinek megvannak utazása során a fontos állomások, s talán mindenki más évszámot tart mérföldkőnek.

Most egy ilyen mérföldkőnél állunk, amely talán az évszázadok távolában fel sem tűnik az akkori utazónak. De ha megpihenünk néhány pillanatra, miközben számot vetünk a megtett úttal, visszatekintünk, s ahogy Kékszakállú is tette, feltárjuk az 5. ajtót, megmutatjuk: ez a mostani birodalmunk. Megmutatjuk Neked, akit hívtunk erre a mai megállóra, találkozóra, mert hisszük, hogy Te is tétlél azért, hogy teljesejéked ez a birodalom, tanárként avagy tanítványként hosszabb-rövidebb ideig együtt haladtunk az úton, közösen formáltuk ezt a birodalmat. S amikor azt mondtad, másfelé visz az utad, mi megértettük, elengedtünk, de tekintetünk még sokáig kísért, s ha engedted engedned, azóta is veled volt-van.

Teljesebbé tetted Te is ezt a birodalmat, akivel együtt léptünk szövetségre, hogy létrehozzuk a Bolyai nagy családját, őrizve a Bolyai szellemiséget, erősítve a közösséghez tartozásba vetett hitet. Ennek a szövetségnek nem számítanak határok, ami összeköti minket, az a Bolyaiak szellemi öröksége, és a magyarságunk.

Többször tényekkel, számokkal érzékeltettük, hol tartunk, meddig jutottunk. Bemutattuk a megtett utat iskolatörténeti kiállításon, Évkönyveinkben, volt művésztanár kollégáink kiállításán, megmutatjuk ma volt növendékeink művészeti galáján, képzőművészeti kiállításán, felvillantjuk a mai ünnepi műsorban, az idei Bolyai Hónap rendezvényein.

Időről időre feltárjuk az 5. ajtót, s büszkén mutatjuk, ahogy a szignálként választott bartóki zene erre kötelez is, milyen nagyszerű a birodalmunk. Megmutatjuk, hogy megértettük Németh László üzenetét, teljesítjük a programot, melyet levelében a Bolyai név választásakor jelölt ki a salgótarjáni diák számára.

De mit is jelent a Bolyai név a salgótarjáni diák számára? Megérteni a lényegét: hogy célokat kell kitűzni, olykor kisebbet, olykor nagyobbat, de mindig tudni,

A 22. Évkönyv elé

hogy az út értelme nem a cél, hanem az a vándorlás, az a küzdelmekkel teli út, amelyet a cél eléréséig megteszünk, s ha elértük a célt, már ki is hunyt fénye, jöhetnek helyette újak, melyek megvalósítása közben újra érezzük a vándorlás örömet és fájdalmát. Mert „A cél voltaképp mi is? A cél megszűnté a dicső csatának,/ A cél halál, az élet küzdelem./ S az ember célja e küzdelem maga.” Ezt a madáchi igazságot üzeni bolyai szellemi öröksége is. Bolyai Jánosé, aki megértette az ember küldetését, s a kortárs Madáchcsal azonos módon vélekedett az ember feladatáról. Ő a kételkedésben látta a küzdelem lényegét, a vándorlás értelmét a soha meg nem elégedéssel magyarázta. Ő az, aki nyughatatlan elméje fűzött a megismerés új és új ostromlétráihoz, hogy a semmiből előhúzott új világok ne csak vakmerő kirándulások legyenek a gondolhatóba.

Ez tehát az a program, melyet a 19. század nagy egyéniségei tovább adtak a 20. századi gondolkodóknak, művészeknek. S ha ezt a 21. századi vándor megérti, s kellő alázattal kezeli, méltán lehet büszke birodalmára, mert megértette, hogy nem helyzetekben él, hanem útközben.

S ha a Bolyai jövőjét mindig az úton haladó vándor mozdulatával építjük, s nem vakít el a büszke ormokról elégedetten szemlélődő ostobasága, akkor van értelme vándorlásunknak.

Ez tehát a mi örökségünk, értékrendünk, ebben áll sokszínűségünk. Ez a mi birodalmunk. Nem befejezett, mindig nyitott az újra, a változásra, s a belépőt boldog örömmel fogadja. Nem teljes, hiszen folyton változik: szűkül, tágul, sekélyebb, mélyebb lesz attól függően, a vándorok mit tesznek hozzá, mit tesznek érte. Megvan a szilárd értékrendje, hagyományokon alapul, de befogadó, nyitott az újra. Őrzi a hozzáadott értékeket, minden belépő vándor mozdulatát, de csak azét, aki a vándor mozdulatával tette, amit tett.

Több, mint 4000 diák, közel 200 tanár, 5 igazgató vándorúttjának, megannyi segítőnek, barátnak köszönhető ez a birodalom, azoknak, akik megértették, mit jelent útközben lenni.

Ezt a birodalmat igyekszik feltárni jubileumi Évkönyvünk, melyet e gondolatok jegyében ajánlok a ma és a jövő Olvasójának.

Az iskola vezetői, tanárai 1966–2006.

DR. FABULYA LÁSZLÓ	igazgató	1966-1968	m-t	1966-1968
DR. FABULYA LÁSZLÓNÉ +	igazgató	1968-1969	m-t-lat	1966-1977
HEROLD LÁSZLÓ	igazgató	1969-1988	m-t	nyugd. 1988-1995
DR. SZABÓ ISTVÁNNÉ	igazgató	1988-1996	bi-kém	1975-1996
SZÉKYNÉ DR. SZTRÉMI MELINDA	igazgató	1996-	m-o-né	1981-
Árpád Sándor	igazgatóhelyettes	1990-1994	t-o	1973-
Balcza Lajos +	igazgatóhelyettes		mat-fi	1966-1967
Jónás József +	igazgatóhelyettes	1967-1990	mat-ábr	1966-1997
Kapás Józsefné	igazgatóhelyettes	1970-1996	mat-fi	1966-1996
Pelléné Czene Csilla	igazgatóhelyettes	1994-1995	m-t	1986-1995
Székyné dr. Sztrémi Melinda	igazgatóhelyettes	1995-1996	m-o-né	1981-
Kiss Ernőné	igazgatóhelyettes	1996-	a-o	1976-
Tolnai Gábor	igazgatóhelyettes	1996-1999	mat-fi	1974-1984, 1989-
Pálfalvai Zoltán	igazgatóhelyettes	1999-	te	1985-
Boros Józsefné	gazdaságvezető			1968-1972
Mátyásházi Mária +	gazdaságvezető			1966-1968
Tóth Lászlóné	gazdaságvezető			1972-1984
Zeke Józsefné	gazdasági igh.			1984-2000
Reszelné Tótok Mária	gazdasági ügyint.			2000-
Albné Bogárdi Tünde			mat-a	2003-
Andrássy Péter			bi-kém	1971-1973
Dr. Antal Elemérné			m-né	1971-1984 nyugd. 1984-1995
Antal Gábor			mat-fi	1969-1996
Antal Gáborné			mat-fi	1970-1987 nyugd. 1987-1995
Árpadné Vincze Marietta			m-t	1986-
Bácskay János +			mat-fi	1967-1972
Bagyinszki Boglárka			bi-kém	1996-
Bajnóczi Éva			m-né	1991-
Bajóczky Jánosné			bi-fő	1966-1971
Barabás György			mat-fi	1969-1970
Básti Istvánné			m-t	1977-1986, 1989-1993
Bátfai Péter			bi-fő	1985-1987
Batki Arnold			a	1997-
Batkiné Tótok Katalin			m-a	1993-
Balogh Erzsébet			mat-fi	2004-
Bedő Éva			o-né-a	1972-1979
Bencze Melinda			m-t	1987-1992
Benkő Béla			te	1970-1971
Berencsikné Gedeon Hajnalka			fő-r	1987-
Bodócs István			kém-fi	1966-1989
Bolla Mariann			bi-kém	1971-1973

Az iskola vezetői, tanárai 1966–2006.

Boródi Ferencné	m-fr	1967-1983
Borók Sándorné	könyvtáros	2003-
Boronyainé Nagy Ágnes	m-t	1974-1996
Bory Tibor +	te	1976-1993
Boryné Körmendi Éva	o-t	1975-1986
Bulyovszkyné Borók Edit	o-né	1984-2003
Cserkúti Edit	te-mat	1981-
Csik Pálné +	m	1966-1990
Czene Éva	te-bi	1998-
Czikora Zsolt	szabadidő szerv.	2003-
Czímerné Séber Darinka	te	2001-
Czinke Ferenc +	r	1966-1987
Dancsó Andrásné	mat-fi	1966-1968
Dani Istvánné	gyak.okt.	1966-1975
Deák Norbert	mat-fi	1995-2000
Dembrowszky Zsuzsanna	o-t-fr	1985-
Demján Tamás	mat-techn	1987-1991
Dr. Dobány Irén	bi-kém	1969-1990
	szabadidő szerv.	nyugd. 1990-1995
Dósa Ildikó	a-né	1985-1991
Dr. Engelberth István	t-fő	2003-
Fegyveres Zsigmond	m-t	1966-1986
Fónad Éva	m-t	2001-
Földi Sándorné	m-o	1980-1996
Gál Petra	bi-é	2001-
Gáspár Aladár	r-bi	1989-1992
Gebhardt József +	gyak.okt.	1966-1967
Gedőcziné Berger Mária	t-a	1984-
Gordos Beáta	né	1994-1995
Gressainé Lóránt Lujza	r-mat	1997-
Gyarmati Attila	bi-kém	1990-2000
Herczeg Vince	te-bi	1992-1996
Herczikné Ivák Magdolna	a-o	1976-1981
Herencsényiné Buchinger Mónika	né	2001-
Herold Lászlóné	mat-fi	1969-1994
		nyugd. 1994-1995
Holesné Csige Ilona	t-o-a	1987-
Horváth Ilona	a-o	1970-1985
Jakab Margit +	t-fő	1966-1983
Janák Józsefné	t-fő	1966-1985
Dr. Jármay Pálné	m-lat-ol	1966-1984
		nyugd. 1984-1986
Juhász Zsuzsanna	mat-fi	1985-
Kaiser Krisztina	né	1995-1996
Kalásziné Darankó Ilona	mat-fi	1976-1980
Kalocsainé Varga Éva	m-né	1976-1990

Az iskola vezetői, tanárai 1966–2006.

Kancsulik Attiláné	m-népm	1992-
Kapás József	mat-fi	1966-1976
Karácsony József	műszaki t.	1984-1987
Karádi Tamás	mat-fi	2001-
Károlyi Katalin	m-a	1966-1971
Kelemen Gábor	mat-fi	1996-2000
Kelemenné Berta Mária	n	2003-
Kertai Józsefné	bi-ké	1966-1996
Kiss József +	fi-kém	1970-1974
Kmetyi Ferenc	te	1966-1992
Dr. Kocsis Józsefné	m-o	1976-1990
Konti Csilla	mat-fi	1986-2003
Kovács Zsuzsa	a-o	1987-1988
Kővári Tibor	m-t	1966-1967
Kővári Tiborné	mat-ábr.	1968-1974
Krafft Walter	mat-fi	1967-1969
Kuntz Orsolya	m-né	1990-2004
Lékóné Lantos Zsuzsanna	m-o-fr	1985-
Losonci László +	bi-kém-fő	1966-1967
Lukács Imre	te-bi	1976-1981
Marcsó Gábor	műszaki okt.	1969-1972
Marosszéky Gábor	mat	2000-
Mesterné Gálfi Ildikó	m-kvt	1990-1992
Mihalovics Árpád	o-fr	1973-1974
Mohai Lászlóné	te	1966-1976
Molnár György +	mat-fi	1972-1974
Molnár Györgyné	mat-fi	1972-2000
Molnár Péter	r-műv.-ábr	1995-1996
Nádasi Erzsébet	o-fr	1968-1972
Odler Rita	fő-a	2002-2005
Orosz Sándor	kém-fi	1967-1969
Ozsvárthné Ladóczki Erzsébet +	t-lat	1990-1996
Palik Ferenc	bi-fő	1966-1974
Paróczai Csaba	fő-né	1996-2000
Paróczainé Varga Ildikó	mat-ké	1996-2003
Dr. Peák Istvánné	mat-fi	1972-1998
Pelle Attila	m-a	1985-1988
Puskás Istvánné	m-o	1966-1973
Radics Istán	r	1996-1997
Reszoly Gusztávné	szám-t-inf	1995-
Rozgonyi István	mat-é	1971-
Dr. Siklósi-Dutkay Zoltán Péter	t-é	1996-2004
Soósne Axmann Zsuzsanna	mat-kém	2000-
Sóvári László	m-t	1996-
Szabó Éva	o-a	1989-1993
Szabó Ferencné	m-o	1966-1973
		nyugd.1995-1996

Az iskola vezetői, tanárai 1966–2006.

Szabó István	mat-techn	1974-1987
Szabóné Básti Csilla	a-o	1995-
Szabóné Kaposi Dóra	te-bi	1993-1997
Szász János +	m-né	1966-1974
Szász Jánosné	te	1966-1974 nyugd. 1974-1984
Szászné Molnár Zsuzsanna	né-fil	1994-
Széky Miklós	fő-szám.tech	1987-2003
Tamasi Tibor	mat-fi	1989-1995
Tolnai Gáborné	m-o	1974-1986
Torják Krisztina	t-o	1993-1994
Tóth András +	te	1966-1990
Tóth Géza	fi-mat	1998-
Tóth Zoltán Zénó	te-mat	1997-
Dr. Tuba Gáborné	fi-kém	1966-1996
Turcsányi Marianna	o-né	1990-
Varga Zsófia	a-fr	1980-1985
Vargáné Kaszás Erika	a-o	1991-1999
Vargáné Szentgyörgyi Réka	m-né	1997-1998
Ványi Bálint	mat-fi	1978-1986
Ványi Bálintné	mat-fi	1978-1985
Vincze Béláné	a	2001-
Vinkóné Kovács Mária	m-o	1974-1975, 1984-1999
Viszóczky Gabriella	a-o	1993-2002
Viszóczky Zsuzsanna	mat-szám.tech-fi	1996-
Zatykó Margit	m-né-szlovák	1998-2000
Zeke Ágnes	o-a	1988-1992
Zsiveráné Fekete Borbála	a-o	1981-
Idégen nyelvi lektorok		
Sheila Graven	a	1990-1992
Irmgard Stebel	né	1990-1993
Amy Hempte	a	1992-1993
Lucy Slack	a	1992-1993
Elke P. Maraun	né	1993-1994
Martin Thomas	a	1993-1994
Kevin Allsopp	a	1994-1996
Christel Frössel	né	1994-1995
Peter Michael Robinson	a	1996-1998
Elissa Mugarza	a	2002-2004
Anna Elisabeth Dooland	a	2004-2005
Óraadók		
Dr. Antal Elemérné	né	1993-1996
Bagyinszki Jenő	te	1985-1986, 2000-2001

Az iskola vezetői, tanárai 1966–2006.

Bakosné Sánta Mária	ké	1999-2000
Balcza Lajos +	mat	1967-1968, 1974-1975
Dr. Balogh Endréné	né	1966-1977
Benkő Béla	te	1971-1972
Betlehemi Jánosné	ké	1999-2000
Bodócs István	ké	1989-1990
Bodorné Papp Tünde	szám.tech.	1994-1995
Bóna Gyula	né	1994-1995
Bory Tiborné	tő-o	1986-1987
Csik Pálné +	ma	1990-1991
Czakó Györgyné	gépírás	1966-1968
Dani Istvánné	szak okt.	1975-1980
Dianovszkyné Ravasz Csilla	fr	1984-1985
Dr. Dobány Irén	ké	1995-1996
Dósa Ildikó	né	1990-1991
Erdősi Péter	szám.tech.	1993-1994
Fazekas Györgyné	né	1988-1990
Földi Sándor	né	1979-1982
Földi Sándorné	m	1979-1980, 1996-1997
Gál Ágnes	o	1980-1981
Gedeon Hajnalka	fő	1986-1987
Herold László	m	1989-1995
Herold Lászlóné	fi	1994-1995
Iselestőger József	lat	1989-1990
Jakab Margit +	tő-fő	1983-1984
Janák Józsefné	fő	1985-1986
Dr. Jármay Pálné	m	1988-1989
Jávor Zoltán	é	1966-1967
Kapás Józsefné	mat	1996-1998, 2001-2004
Karácsonyné Sándor Gabriella	hostess elm. és gyak.	1995-2000
Kelemen Gábor	idegenforg. és szálloda	2003-2004
Kerekes László	mat	1996-1997, 2000-2001
Keresztényi Kinga	r	1972-1973
Kertai Józsefné	a	1987-1989
Király Lászlóné	bi	1995-1997
Kis Zoltán	a	1988-1989
Kiss Józsefné	te	2000-2001
Korill Ferencné	fi	1970-1971
Koruhely Tamás	referenci ism.	2000-
Kósy Nándor	marketing	2001-2003
Kovácsné Szabó Györgyi	tech	1993-1996
Kökény Józsefné	idegenforg.-venédegl.	2002-2003
	idegenforg.ism.	1995-2001

Az iskola vezetői, tanárai 1966–2006.

Krizsanyik Róbert	né-é	1991-1996
Laczkó Sándor	te	1995-1996
Lavaj Márta	a	1986-1987
Lavaj Zsuzsanna	a	1988-1989
Lórántné Presits Lujza	r	1978-1979
Márton Rezső	a	1971-1974
Máté Zsuzsanna	vendéglátás, gasztr.	1995-2001
Molnár Lajos	mat	1970-1971
Nagy Marianna	é	2004-2005
Nagy Zoltán	é	1969-1971
Nagyné Hajdú Györgyi	drámapedagógia	1995-1997
Nóvé Zoltán +	marketing	1995-2001
Dr. Peák Istvánné	mat	1998-2002
Puskás Istvánné	o	1973-1976, 1981-1982, 1986-1989
Racs József	fi	1991-1992
Reibel Lászlóné	ké-fi	1967-1968
Sándor Katalin	o	1970-1971
Simon Tibor	fő	1995-1996
Somoskői Ödön	r-műalk.el.	1972-1973
Sóvári László	m-t	1994-1995
Szabó Ferencné	országism-id.-vez.	1995- 1973-1974
Szabó Géza	mat-fi	1967-1968
Dr. Szabó Istvánné	bi	2000-2001
Szarvas Józsefné	te	1986-1987, 1999-2000
Szarvas Zsuzsa	te	1983-1985
Széplaki Péterné	gasztr., vendégl.	2003-2005
Szigeti Dénesné	né	1994-1996
Szoboszlai Béláné	népm	1977-1981
Tátrai Emese	a	1988-1989
Tolnai Nándor	te	1996-1997
Tóth Attila	a	1989-1990
Tóth László	fótó	1984-1985
Versényi Judit	fr	1977-1978
Virág László	é	1967-1971
Virág Lászlóné	é	1967-1968
Vincze Marietta	m-tő	1984-1986

„Elhull a virág, eliramlik az élet...”

(Petőfi)

1972. májusában avattuk fel névadónk tiszteletére Kákonyi István szobrász geometriai jelentésű murális alkotását, a Bolyai-falat, majd a 20. évfordulón 1986-ban helyeztük el ott az IN MEMORIAM táblát. Itt azon tanártársaknak állítunk emléket, akik hosszabb időn át kiemelkedő segítői, fejlesztői voltak iskolánk színvonalának, eredményeinek és hagyományainak. A Bolyai Napok nyitőünnepségén megkoszorúzzuk az emlékfalat, így adózunk értékes életüknek, kegyelettel emlékezünk.

A kis rézlemezekből sajnos mára már elég sok van, egy név, egy arc, egy ember, aki egykor sokat jelentett, és ma is sokat jelent számunkra:

Dr. Fabulya Lászlóné (Terike): Rendkívüli tehetséggel és szorgalommal végezte munkáját, az iskolavató, az első Bolyai Nap megszervezése az ő nevéhez fűződik. Saját kezűleg írta meg egyszer a 180 db oklevelet a kitüntetett gyerekeknek, vagy tanulta a kémiát, amikor érettségi elnöki teendőkre készült. Később is figyelemmel kísérte iskolánk életét.

Bácskay János (János bácsi): A Bolyai Kör első tanár vezetője, az első Bolyai Nap tudományos diákköri ülészakának megszervezője. Ő alapozta meg a Bolyai dokumentumaink gyűjtését. A Magyar Tudományos Akadémia Bolyai - kutatója, dr. Sarlóka Ernő professzor úr tanulmányai és a Bolyai dokumentumok faksimiléi jelentették névadónk szellemi hagyatékának alapjait. Szigorával, olvasottságával, humorával lenyűgözött minket.

Csík Pálné (Rózsa): Az ő birodalma az iskola könyvtára volt. Büszkén mutatta, amint délutánonként megtöltik a gyerekek az olvasótermet, keresnek, kutatnak valamit munkájukhoz, a másnap esti órákhoz. Lelkesen gyűjtötte a dokumentumokat, rendezett nagyszabású iskolatörténeti kiállítást ill. aktuálisakat a tárlókban.

Czinke Ferenc (Feri): Művészember és kiemelkedő tanáregyenlősége volt tantestületünknek. Ötleit, javaslatait szenvedéllyel adta elő és fogadtatta el velünk, hogy hová kerüljön Vass Viktor Bolyai-szobra, vagy hogy a lányok egyenblúzán palóc hímezés legyen. Különös gondja volt az iskola esztétikumára, saját kezűleg készítette a dekorációt ünnepélyekre, plakátokat, feliratokat a rendezvényekre.

Jakab Margit (Margó): Egyedülállóként mindig magas óraszámban tanított, évekig dolgozott a kollégiumban nevelőtanárként is. Ő sem tűrte a lazaságot, a jellemetlen viselkedést, a kirívó öltözködést, megjelensé. Kollégáival mindig nagyon figyelmes volt, szerették őt, később is többen meglátogattuk.

Jónás József (Jóska): Több éven át nevelési igazgatóhelyettesként figyelemre méltó munkát végzett iskolaközösségünkben. Segítőkéz, okos, megfontolt, vidám egyéniségével hatott ránk és a gyerekekre. Mi, matekos kollégák hozzá fordultunk egy-egy nehezebb problémával. Többször előfordult, hogy nem íratta meg a beígért dolgozatot: „- Azt mondták, gyakoroljunk még, tanár úr!” A tanári focicsapat fő szervezője volt.

Kiss József (Jóska): A zeneterem kialakításában az ő keze munkája is benne van. Életigenlő, vidám alkotó volt, képes volt a VI. emeletről lekiabálni kolléganőinknek: „Rózsi, Rózsi, mi bajod?” ... 28 évet kapott a sorstól.

Ozsvárthné Ladóczki Erzsébet (Erzsike): Nagy érdeklődéssel hallgattuk, amint a névnepjárt ünnepelő kollégánk köszöntésére oly lelkesen készülve, szeretettel szólt a tanári szobában. Szervezte a tantestület év végi összefoglalóját valahol a város környékén lévő szabadidőközpontban. Közösségünk figyelmes, értékes tagja volt.

Szász János (János bácsi): Saját szavaival így intett minket: „Egyik tapasztalatom az, hogy amit nagyon akartam a tanulók tudatába vésni, az gyakran

Az iskola vezetői, tanárai 1966–2006.

feledésbe merült, de a mellékmondatok néha visszacsengtek találkozásainkkor. Vigyázz a mellékmondatokra! Mindenki benn keresd a jövő értékét!” Szinte naprakész volt a megjelent új könyveket illetően, járatos volt a pedagógiai szakirodalomban, sokat olvasott.

Tóth András (Bandi): Finom modorú, udvarias, jókedvű kollégánk volt, testnevelési szakfelügyelő. Gyakran egy zsebotesszel a kezében beszélgettünk vele, folyamatosan vezette az elintézendő feladatainak listáját, szervezte a sporteseményeket, röplabda-meccseket.

Nem volt könnyű számomra az emlékezés, akik ismernek tudják, hogy hamar meghatódom, de tu-

dom, hogy velem együtt kollégáim, volt tanítványaink is szomorú szívvel idézik fel alakjukat. Érettségi találkozáson koszorút helyezünk el az emlékfalon, gyertyát gyújtunk tiszteletükre.

Rövidebb ideig dolgoztunk együtt szintén azóta elhunyt kollégáinkkal: **Balcza Lajos**, **Bory Tibor**, **Gebhardt József**, **Losonci László**, **Molnár György**, **Mátyásházi Mária** gazdaságvezető, **Vass Béláné** élelmészvezető, **Csombor Pál** házigondnok.

Emléküket megőrizzük!

Kapás Józsefné
az alapító tanárok egyike,
volt igazgatóhelyettes

A 40 év kitüntetettjei

BOLYAI EMLÉKÉREM

1991 óta ítéljük oda azon kollégáknak, akik hosszú éveken át kiemelkedő munkát végeztek az intézményünkben. Az Emlékérmeket Cziránszky Mária készítette.

A következő kollégák kaptak:

- 1991. Herold László
- 1996. Kapás Józsefné
- 1997. Dr. Szabó Istvánné
- 1998. Czinke Ferenc
- 1998. Dr. Peák Istvánné
- 2001. Dr. Dobány Irén

BOLYAI EMLÉKPLAKETT ÉS DÍSZOKIRAT

1974 óta adományozzuk a kiemelkedő munkát végző kollégáknak. Az Emlékplakett Czinke Zsuzsanna munkája.

A következő kollégák kaptak:

BN'74

Czinke Ferenc
Fabulya Lászlóné
Kapás József

BN'75

Dr. Jármay Pálné
Szász Jánosné

BN'76

Dr. Sarlóska Ernő
Boródi Ferencné
Csík Pálné
Dr. Fabulya László

BN'77

Antal Gáborné
Kertai Józsefné
Rozgonyi István

BN'78

Dr. Antal Elemérné
Bedő Éva
Dr. Dobány Irén

BN'79

nem volt kitüntetett
BN'80
Dr. Tuba Gáborné
Az iskola leánykara

BN'81

Jakab Margit
Tóth Lászlóné

BN'82

Básti Istvánné
Dr. Peák Istvánné

BN'83

Földi Sándorné
Dr. Kocsis Józsefné
Tóth Tiborné

BN'84

Dr. Dobány Irén
Szabó Istvánné

BN'85

Boronyainé Nagy Ágnes
Kalocsainé Varga Éva

BN'86

Dr. Fabulya László
Minden 20 éve az iskolában
tanító tanár:
Bodócs István
Csík Pálné
Fegyveres Zsigmond
Jónás József
Kapás Józsefné
Kertai Józsefné
Kmetyi Ferenc
Dr. Tuba Gáborné
Tóth András
Czinke Ferenc
Dr. Jármay Pálné

BN'87

Árpád Sándor
Zsiveráné Fekete Borbála

Az iskola vezetői, tanárai 1966–2006.

BN'88

Bolyai Kör
Dr. Szabó Istvánné
Székyné SztRémi Melinda

BN'89

Herold László
Dembrovsky Zsuzsanna

BN'90

Herold Lászlóné
Kiss Ernőné

BN'91

Széky Miklós

BN'92

nem volt kitüntetett

BN'93

Berencsikné Gedeon Hajnalka
Pelléné Czene Csilla

BN'94

Tolnai Gábor
Zeke Józsefné

BN'95

Pálfalvai Zoltán
Varga Zsigmondné

BN'96

Bulyovszkyné Borók Edit
Molnár Györgyné
Vinkóné Kovács Mária

BN'97

Dembrovsky Zsuzsanna
Lékóné Lantos Zsuzsanna

BN'98

Gyarmati Attila
Viszoczky Gabriella

BN'99

Bagyinszki Boglárka

BN'2000

Zeke Józsefné

BN'2001

Kancsulik Attiláné
Juhász Zsuzsanna

BN'2002

Bulyovszkyné Borók Edit

BN'2003

Batki Arnold
Lékóné Lantos Zsuzsanna
Reszoly Gusztávné

BN'2004

Marosszéky Gábor
Tóth Géza

BN' 2005

Bodorné Papp Tünde
Szabóné Básti Csilla

**Dr. Fabulya László
nyugalmozott
igazgató**

Mindenekelőtt köszönöm szépen, hogy gondoltak rám, és igényt tartanak néhány visszaemlékező gondolatomra. Kérésüknek nem könnyű eleget tennem, hiszen az elmúlt negyven esztendő jelesebb fordulói alkalmából az iskola történetét volt kollégáim már több alkalommal megírták az évkönyvekben, emlékezetem szerint én is.

Arról nem is szólván, hogy a negyven esztendőből mindössze az első két évben voltam az iskola igazgatója. Ennek története a négy évtizedhez képest elenyésző. Így az iskola történetéhez semmilyen új adalékot nem tudok hozzátenni, az ismétlést meg nem tartom az alkalomhoz illőnek.

Mégis a múltba fordulok, mert amikor az ember már kifelé lépdek kora mérhető idejéből, egyre hajlamosabb arra, hogy ne előre tekintsen, hanem visszafelé. Számot vet múltjával, tetteivel; kutatja, hogy életútját milyen mértékben alakították a körülmények, s mennyiben volt vagy tudott lenni saját sorsának a kovácsa; hasznára volt-e tágabb és szűkebb környezetének; választott élet-céljához sikerült-e közel jutnia. Ebből következően néhány olyan gondolatot vetem papírra, melyek bár szubjektívek, de talán értelmezik, magyarázzák és segítik az iskola első éveiterveinek és tetteinek a megértését.

Negyven éves a salgótarjáni Bolyai János Gimnázium. Amikor erre vonatkozó gondolataim közreadására a felkérést megkaptam, elsőként az jutott eszembe, hogy amikor 1966 tavaszán a Nógrád megyei művelődésügyi szervek megkerestek és meghívtak az épülő Új Gimnáziumba igazgatónak, éppen negyvenedik évemben jártam. Akkor kilenc évet álltam a művelődésügyi szervek és a szülők által is jó színvonalúnak ítélt tokaji gimnázium élén, melyet nem volt szándékomban elhagyni. Az időben eléggé elhúzódozó és ismétlődő győzködés és óvatosságot végül az ajánlat elfogadásával zárult. Azóta többször is feltettem magamnak a kérdést: miért fogadtam el a meghívást, mi volt az ajánlatban a vonzó? Válaszaim mindig azonosak vagy nagyon hasonlóak voltak, legfeljebb érveim más sorrendben rakodtak egymásra. Felidézem a felölés sorrendjében.

Az egyik motiváció a hagyományteremtés lehetősége volt. Nagymúltú, rangos intézmény, a Debreceni Református Kollégium volt a középiskolai alma materem, ahol hetente legalább egyszer elmentem Csonkai emlékszobájába előtti; ahol jelölt padja volt Arany Jánosnak; ahol a földszinti körfolyosó oszlopai között sorakoztak a híressé vált, ott tanult vagy ott tanított tudós professzorok, írók és költők mellszobrai; ahol az iskolai életet olykor évszázados frott vagy iratlan, esetenként – a lényeg megváltoztatása nélkül – modernizált hagyományok szabályozták. Ott tanultam meg, hogy a hagyományt nem nélkülözheti az iskolai pedagógia.

Sok és sokféle gyakorlati pedagógiai tapasztalatot gyűjtöttem, melyeket nem kívánok felsorolni, csupán forrásukat jelölöm. A II. világháború utolsó előtti évében, 1944-ben a bombázások miatt a csonka tanév befejezése (március 31.) után tanítóképzős diákként, tizenötödmagammal fél évig, az orosz hadsereg szeptember végi megérkezéséig és támadásáig Erdélyben, a „hepe-hupás vén Szilágyban”, egy négy esztendeje tanító és pap nélküli szórvány magyar településen (Désháza) tanítottam 6-10 éves gyerekeket írni, olvasni, számolni. Egyetemi tanulmányaim előtt képesített kántortanítóként egy évig tanítottam egy tanerős iskola (Köveskál) összevont I-VI. osztályában. Pályakezdő középiskolai tanárként mellékállásban kollégiumi nevelő is voltam. Ezt követte tizenhárom év igazgatói munkakör: két-két év kollégiumban és közgazdasági technikumban, majd kilenc év gimnáziumban.

Lényegében ezek és a mögöttük felsejlő lehetőségek voltak azok, amik miatt elfogadtam a meghívást. Hajtott a kíváncsiság: hogyan lehet törvényes keretek között útjára indítani saját elképzeléseim alapján egy iskolát? Tudtam, hogy a várt válasz megszületéséhez hosszú idő kell. Nem kellett meggyőzni arról sem, hogy a megvalósítás sürölődásokat és konfliktusokat is kiválthat mind az irányító szervezetekben és az érintett szülők körében, mind pedig a nevelőtestületben és a diákok között. De azt is tudtam, hogy türelemmel, okos, megalapozott érvekkel, a szép szó meggyőző erejével az ütközések elkerülhetők vagy elsimíthatók. Olyan kihívásnak tekintettem a feladatot, melynek meg tudok felelni.

Fellapoztam a különböző értekezletekről, gyűlésekről, rendezvényekről, megbeszélésekről készített korabeli (1966-1968.) feljegyzéseimet, melyekben nyomon követhető, hogy milyen iskola kialakítását képzeltem el. A részletektől eltekintek, csak a fontosabbakat veszem sorra.

Multidézés – az iskola igazgatóinak visszatekintése

Az intézmény igazgatása, vezetése nem hatalmi szóval, hanem az igazgató nevelőtestülettel való egyetértésen alapuló döntésével és egyszemélyi felelősségével történik. A hatalmi jogkör csak a törvényesség megtartását szolgálhatja. Nem könnyű feladat, hiszen az nem egyszerűen az igazgató és a nevelőtestület, hanem az igazgató és külön-külön minden nevelő kapcsolatáról szól. Igazgatóként tudnom kell előre, hogy a döntésre váró kérdésekre vagy feladatokra milyen testületi döntés várható. Ezt pedig szigorúan elvi és tartalmi alapon a személyes kapcsolatokban kell előkészíteni. A vezető így válhat megalapozottá és magabiztossá.

Az iskolában folyó munkát, a nevelést-tanítást és a tanulást a partnerségre, az együttműködésre kell alapozni. A tanár és a diák nem ellenfelek, a diákok nem lehet akarata ellenére tanítani. Olykor hallottam kollégától óráról kijövet, hogy ezt vagy azt az anyagot „adtam le”. Nem tudtam szó nélkül hagyni, azt kértem, „ne adja le”, mert a diák – hasonló szóhasználattal élve – vagy felveszi, vagy nem, hanem „tanítsa meg”, s győződjön meg róla, hogy a gyerek megtanulta vagy sem. Az ismeretközlésnek és ismeret elsajátításnak olyan légkörét kell kialakítani (de legalább megkísérelni), melyben a diák érdeklődésével, figyelmével segíti a tanárt az ismeretek átadásában, a tanár pedig sajátos, egyéni metodikájával leköti a diák figyelmét, felkelti érdeklődését, hozzásegíti a megértéshez s a megtanuláshoz. A tanítás-tanulás közös munka. Csak ez az együttes tevékenység nyújthat mindkét félnek sikert és örömet.

Ám közös tevékenység a nevelés-tanítás is, a nevelőtestület tagjainak együttes, egymást segítő munkája. Nem jó, ha a kollégám tanította másik tantárgyat a saját óráimon leszólok, fontosságát kétségbe vonom, netán ironizálok, mert ezzel rombolom mind a tudomány, mind a kolléga tekintélyét. Sok mindent meg lehet tanulni tankönyvekből is, meg verbális közvetítéssel is: a fényinterferencia törvényeit, a Rákóczi-szabadságharc bukásának okait, a halogén elemek kőzetét, vagy a barokk eposz sajátosságait stb., de nem lehet megtanulni ilyen módon az emberséget, mások tiszteletét, a szeretetet, a bátorságot, a becsületet stb. Ahogyan a hazaszeretetre nevelés nem lehet csak a történelemtanár feladata, ugyanúgy nem lehet a pontosság csak a matematikatanáré. Nevelni-tanítani csak közösen, egymást segítve lehet, emberi tartással, példamutatással. A tanár minden olyanban mutasson példát, amit diákjaitól megkíván és megkövetel.

Az igazgatónak nem feladata a nevelőtestület tagjainak uniformizálása. Minél változatosabb, sokfélebb és sokszínűbb személyiségekből áll a nevelőtestület, annál erőteljesebb az együttes nevelő hatása. Hagyni kell a személyiségeket kibontakozni. A szakmáját szerető és odaadóan, szervenvelyesen tanító tanár körül előbb-utóbb sajátos, vonzó atmoszféra támad, és a tanárt árnyékként követő – jó értelemben –, utázó holdudvar alakul ki. Hatása a nevelésben-tanításban látványosan érzékelhető. Az ilyen összetételű testület nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy a tanárok és a diákok közérzete jó legyen az iskolában.

Az iskolának éltető eleme a hagyomány, de egy új iskolának nincsen hagyománya. Azt nagy körültekintéssel, gondosan válogatva kell kialakítani, arányaiban és tartalmában megtervezni és megszervezni. Akármiből nem lehet és nem is kell hagyományt csinálni. Csak abból érdemes, ami hosszú távon megmarad és hatása folyamatos – különösen ha ápolják és gondozzák. A hagyományba beletartozhatnak a spontánul született vagy tudatosan megtervezett szokások, amik szokásrenddé törvényesülhetnek; külsőségek (tanérvnyitó, ballagás stb.); kiválasztott tartalmakat is be lehet emelni a hagyományrendbe (pl. a ballagók Szózat-szavalkórusa az első ballagáson). A gimnázium hagyományteremtésében a névadást tartom a legsikeresebbnek, hiszen értelmes, tartalmas hagyományrendszert lehetett ráépíteni. Ebből nekem az előkészítés munkája jutott.

Feljegyzéseimből még választhatnék néhányat, de túlságosan hosszúra nyúlna ez a már-már lapszéli jegyzet. A fenti, vázlatos megjegyzések talán jelzik azt az utat, melyen olykor botladozva, de végső soron eredményesen elindultunk.

Az iskola felnőtté válását, látványosan jó és tartalmas eredményeit nem értem meg, hiszen a második tanév végén megváltam az iskolától. A megkezdett munkát az utánam következő igazgató kollégák vezetésével a mindenkori nevelőtestület fejlesztette tovább, és tette a tudományok és az iskolai nevelés-oktatás jó híré műhelyévé a Bolyai János Gimnáziumot, amely az ide járó diákok számára – Németh László Névadó ünnepre írt levelének bevezető gondolatát szabadon idézve – nem csak nevet, hanem programot is jelent.

Budapest, 2006. február 27.

**Herold László
nyugalmozott
igazgató**

Herold László nyugalmazott igazgató ünnepi beszéde a Bolyai évforduló és a 40 éves iskolatörténeti kiállítás megnyitójára alkalmából, mely elhangzott 2005. december 15-én.

Talán pontosan nem is lehet tudni, mikor kezdődött. A 60-as évek elején szerte az országban, Nógrádban és Tarjánban is messze meghaladta a középiskolák korúak száma az iskolák nyújtotta lehetőségek számát. Iskolák-

ra volt szükség. 1964-ben indult el a kezdeményezés itt a városunkban is egy új oktatási intézmény, gimnázium építésének terve. Ha két évre már elkészült az új, nemes vonalú épület megelőlegezett nagy tervekkel. A korabeli helyi sajtó a palóc Olymposz új csodájaként mutatta be a városnak az új gimnáziumot, amely kapuit 1966 szeptember 5-én nyitotta meg. Itt kezdődött egy folyamatosan változó, pezsgő, időnként elfáradó, de valójában mindig munkára, tevékenységre kész közösség nagy ívű távlatokra ígértes élete, a mai Bolyai János gimnázium története.

Most előttünk egy kiállítás, amely 40 esztendő egy – egy pillanatát sok száz vagy talán néhány ezer képből, megőrzött emlékből, relikviáiban ragadja meg.

Miről szólnak egy ilyen dokumentum-kiállítás darabjai, képei?

- Az iskola fontos, ünnepi alkalmainak egy-egy pillanatáról, Benne élővé – akár nosztalgikusan élővé maradt – emberalakok, diákok, tanárok, ismerősök, emlékezetes pillanatok.
- Megörökített helyekről, városokról, tájakról, élményt nyújtó természeti csodákról
- Érdekes, megőrzésre méltó hétköznapi eseményekről (olyanok mint kirándulások, szőlőszüretelés, osztálykirándulások, összejevoetelek)
- Egy-egy tanítási óra, szakköri, Bolyai-köri foglalkozás színes pillanatairól, kiállítási megnyitójáról
- Egy-egy felejthetetlen muzsikáló, éneklő délutánjáról és ezeregy más megörökítésre vagy megőrzésre méltó, az iskola életét illusztráló eseményről

A képek

1. pillanatokot rögzítenek
2. ismerősöket hoznak eléln
3. talán nosztalgiaát csiholnak.

Most iskolatörténeti kiállítást nyitunk meg. Igyekszem a szöveg erejével

- a történet erejét
- a képiség varázsát ide hozni

Kezdeti évek (1966-69.)

Kezdjük: 1966. szeptember 5-én délelőtt tártultak ki a gimnázium kapui az ünnepélyes megnyitóra.

Hangulat az ifjúság, a tantestület, vendégek, szülők nyüzsgő színesége. A hátsó lépcső előtt drapériával borított színpad-dobogó, fölötte a színpadot átívelő felirat. Felirat a nagy mestertől Szofoklészstől: „Sok van, mi csodálatos, de az embernél nincs semmi csodálatosabb”.

Mindannyian úgy éreztük, hogy a nyitány egy nagyszerű alkotás bevezető akkordjait adta meg.

A nyitó ünnepség csodálatos eufóriája magában hordozta a várakozás izgalmát, a jövő nagy reményeit és a küzdelmek előtti nagy feszültségeket is.

468 diák 31 tanár az épület 18 millió forintból épült. Magyar Géza nemes vonalú, üvegbe, betonba álmódott épülete azonban ekkor még teljesen felszeretlen.

- Üres termek, folyamatosan érkező bútorok (padok, asztalok, konyhai berendezések)
- Tantestület és diákok kemény összefogással megteremtik a tanítás feltételeit
- Tornaterem csak hónapokra rá készül el, az udvart is közös erővel készítik el.

A tanítás 7 iskolából összehozott 15 osztályban kezdődik el. Különböző felkészültségű tanulók. Az iskolavezetés fontos feladata a tantestület egységes arculatának, követelményeinek, tanítói munkájának kialakítása.

Az iskolavezetés és a tantestület fokozatosan, de türelmes szigorral igyekszik kiépíteni

- A megfelelő tanulmányi rendet
- Tanulmányi fegyelmet

Türelem – szigor – következetesség – emberség – jó közérzet és megközelítően egységes követelmények.

Múltidézés – az iskola igazgatóinak visszatekintése

Számokban kifejezett nehézségek

1.-2. tanév 2,9 átlag 3. tanév 3,3 átlag

1966. biztató kezdeményezése: Derkovits Gyula iskolagaléria. Lelkes készülődés ünnepi pillanatok. Az ország első iskolagalériája. Nagyon szép irodalmi hangulatban felavattuk 1966. dec. 21-én a művészeti elmé-nyek sorát mind mai napig nyújtó, az iskola arculatát is jelző iskolagalériát (megközelítően 90-100 képző-művész egyéni kiállítása 40 esztendő alatt a most már másodszer felújított galériánkban.

Néhány: Reich Károly, Herpai László Gross Arnold, Litkei József, Makkai Piroska, Bakallár József, Fábian Rózsa, Xantus Gyula, Csohány Kálmán és még számosan. Helyi, megyei, városi művészeink mindegyiké- nek rendeztünk az évek során önálló kiállítást.

Bontakozó évek 1969–89

1968-ban az iskolavezetés és a tanterület kezdemé-nyezésére nem kevés küzdelem után a megyei általá- nos és oktatási vezetése elfogadta, hogy iskolánk föl- vegye Bolyai János nevét.

Felkészülés a nevadóra:

- Kírt pályázatok az ifjúság számára
- Németh László, korunk egyik meghatározó szel-lemi alkotójának, egyébként a két Bolyai életpá-lyája irodalmi, drámai megörökítőjének fölkeresé- se (tervek szerint ő nyitotta volna meg a név- adó ünnepélyt. Betegsége miatt levelet küldött. Mai napig ereklyeként őrizzük.
- Németh László szinte programadó levelének egyik legfontosabb gondolata minden évköny- vünk első, belső oldalán olvasható: (Megmentett gondolatok II.)

...*De jelenthet a Bolyai név a salgótarjáni diák számára többet, programot is. Ha például igazán megakarja érteni, mi is az, amit névadójuk csi- nált, mi a nem-euklideszi geometria, amellyel, mint apjához írt levelében mondta, a semmiből egy új világot húzott elő, akkor már a középisko- lában oda kell küzdenie magát az új matematika- s azon át a modern fizika kecskéjére, hisz' az a semmiből előhúzott világ nemcsak vakmerő ki- rándulás volt a gondolhatóba, hanem hamarosan új ostromlétra is lett, amit a gondolható támaszt a természetből jelt adó alá.*"

Az elkövetkező éveknek meghatározó általános el- meleti programja lett ez a gondolatsor. Ezért kerül ma is minden Évkönyvbe ez a Németh Lászlói tanítás.

Mit jelentett ez a gyakorlatban: Igyekezünk sokszínű, gazdag életet alakítani isko- lánkban

- Erőteljesebb magasabb igényű programok beépí- tése (Bolyai Kör, iskolagaléria, kiállítások)
- Nagyobb kínálatú (szaktárgyi lehetőségek bőví- tése elsősorban a nyelvtanítás területén, kórus, kamarazenekar, irodalmi színpad stb.)
- Követelményeiben szilárdabb iskola kiépítést

Alapelvünk: mindenben segíteni a tanár személyi- ségének, emberi autonómiájának megvalósulását a magas színvonalú értékközvetítés érdekében.

Minden értéktanteremtő szándékot, tanárét és tanu- lóét minden vonatkozásban segíteni kell.

Mindezek érdekében legfontosabb gyakorlati mun- kánk volt:

- A több könyvű tanulás gyakoroltatása (folyóira- tok, tudományos szemelvények, feladatlapok)
- 69 után fokozatosan kiépítettük a kabinetrend- szerű iskolát (szaktárgyi kabinetek, előadók szaktantermek, laborok)
- 69-70 tájékán elkészült az új sok kínálatú könyv- tárunk (11000 könyv, 40-50 folyóirat, decimális rendszerű könyvtári katalógus, megkezdődött a szakkatalógusok készítése)
- 1971-ben elkészült az audiovizuális technikai központ (kiszolgáló intézmény)

A továbbfejlesztésnek fontos lépése volt a szaktár- gyi munkaközösségek létrehozása és munkájuknak beépítése az iskolai gyakorlatba (szaktárgyi verse- nyek, pályázatok, értékelés, feladatlapok, rendezvé- nyek, szintfelmérések, iskolán kívüli versenyek.)

A 70-es években egyre nagyobb teher nehezedik a tantervek korszerűtlensége, az egyenlőtlen terelés mi- att. Országosan keresik a megoldást: TACS (a felsőok- tatási intézmények a TACS rendelkezéseit többnyire figyelmen kívül hagyják). Mindezzel együtt is nőtt a felsőoktatásba jelentkezők száma és teljesítménye:

	1967	1968	1969	1996	1997	2002-03
Éretts.				128	93	103
Felvételi	29	26	40	127	92	103
Felvettek	10	9	12	88	77	93(70-80%)

Múltidézés – az iskola igazgatóinak visszatekintése

Az első évektől kialakult legfontosabb iskolai hagyományaink:

- Elsősök avatása, jelvényátadás
- Szalagavató ünnepségek
- Farsangi bál
- Téli iskolai hangverseny
- Bolyai Napok
- Ballagás
- Iskolagaléria kiállítások

Ezek pompája gazdasága: – liturgikus rend
3 zenei motívum, amely csaknem minden fontos ünnepélyükön megjelenik:

1. **Szignál** 1972, Rozgonyi tanár úr gazdag fantáziája teremtette meg. Legyen magyar, fejezzen ki egy boldog érzést Balázs Béla – Bartók Béla: A KÉSZAKÁLLÚ HERCEG VÁRA Judit, a szerelmes aszszony a herceg közelében meg akarja tudni titkait. 7 ajtó nyílik meg kérésére a boldogságtól a tragédiáig. Az 5. ajtónál felhangzó zene a mi szignálunk titka:

Kinyílik az ajtó, hatalmas világ:

A Kékszakállú „*Lásd, ez az én birodalmam,*

Messze néző könyöklők

Ugye mily szép nagy-nagy ország”

Ez a néhány mondat felér a bolyaista

Tanár és diák boldog hitvallásával

2. egy sziporkázóan szép méltóságot kifejező zene: **HÁNDEL Tűzijáték** c. művének nyitánya hallgassunk bele.

Amikor az elsősök avatóján és a szalagavatón az ünnepek levonulnak: Dvorak IV. Új világ szimfóniájának IV. tétele. Ünnepléses gyönyörű muzsika. Ütemére nagyszerű egységgel fejeződhet ki a lépcsőn lejövők lépéstartása.

A 70-es évektől legfontosabb gazdagodási eseményeink:

Biológus Nap

Bolyai Kör tudományos munkája

- Tanulók tudományos szereplése

- Meghívott tudós előadók

Ezek közül néhány: Károlyházy Frigyes akadémikus, Dr. Balogh János biológus akadémikus, Toró Tibor professzor Temesvárról, Czeizel Endre genetikus, Marx György professzor stb.

Az iskola gazdag zenei élete

50-60 tagú leány és vegyes kar hangversenyei

Kamarazenekar

Hangász-verseny

Zenei műveltségi versenyek (Kodály, Mozart, Liszt, Verdi, Beethoven, Bach) – nagyon szép eredmények.

Rendkívül gazdag képzőművészeti program mind a mai napig az iskolagaléria rendezésében.

1974 óta minden esztendő izgalmas, érdekes programja a diáknapi.

I. 1974 akkori IV. A osztály kihívása

„Adassék szemek közibe minden nemes diáktársunknak, mi Isten kegyelméből bolyai IV.A-s diákok jeles gyülekezete felhívást intézünk nemes méltóságaitokhoz...”

Nemes vetélkedésre hívnak mindenkit, diákokat és tanárokat.

Hatalmas átütő erejű nap.

Fődíj: a VÁNDORBILLIKOM mind a mai napig.

Mindezek mellett a legfontosabb küzdőterek, kínálatok, megmérettetések:

- A 70-es évek közepétől a fakultáció széles nyitása

- A 70-es évek második felétől a nyelvtanítás és a nyelvvizsgák egyre nagyobb szerepet játszanak.

A nyelvvizsgák kezdetben évi 3-4

82-83-ban 5 alap 7 közép

83-84 4 alap 14 közép 1 fel.

84-85 12 alap 25 közép

2003: 5 felsőfokú 94 középfokú, két nyelvből 25 tanuló

2004: 6 felsőfokú 85 középfokú, két nyelvből 15 tanuló

Mindemellett differenciált nyelvtanulási kínálat

- **Szaktárgyakhoz kapcsolódó versenyek**

Iskolai háziversenyek

OKTV

Kitaibel biológia

Arany Dániel matematika

Kazinczy Ferenc szépkiejtési

Mikola Sándor fizika

Fordítási pályázatok

- Lehetőségein belül az iskola elég széles körű kínálatot nyújt a sportolni kívánóknak (atlétika, kosárlabda) és sok tanulóknak egyesületekben szakoktatók segítségével sportol és öregsíti az iskola hírnevét.

- 1973-tól megalapítottuk a kitüntető okiratot és plakettet a leggazdagabban dolgozó tanártársra

Múltidézés – az iskola igazgatóinak visszatekintése

ink és IV-es diákjaink részére. Oklevéllel jutalmaztunk minden fontos iskolai szellemi és sporttevékenységet.

A 70-es évek közepétől elég sok tantervi, szerkezeti időszervezési változás nehezíti az iskola munkáját.

Legfontosabbak

- 1973-74-es tanévben hatalmas változások az érettségi vizsgákon. Az érettségi négy tantárgyból (2 kötelező 2 választható)

Kötelező: magyar-matematika, a többi választható
Választhatók írásbeli vagy szóbeli közt

Minősítés: dicséretes, megfelelt, nem felelt meg.

Tárgyanként 20 téma, ebből 30-40 tétel

- Az iskola közléte 20 esztendő alatt igen sokat változott. A politikai arculatot a KISZ szervezet programja jelentette. Ez a kezdetben központilag irányított munka életközeli bábóvá vált, amikor a 70-es években először kísérleti formában, később állandó szervezeti formában az érdeklődésnek megfelelő ún. vertikális alapszervezetekben folyt a munka. A 80-as évek közepétől a KISZ munka politikai tartalma egyre elhalványult s az ODB lettek a kisebb és nagyobb közösségek szervező fórumai.
- 1977-től először kísérleti formában, később állandósulva áttérés a 11 napos munkahétre (ciklusok, problémák)
- A 80-as évek ötnapos munkahetei ismét erőteljesen visszaállították a túlerhelést, a napi 6-7-8 óras tanulmányi rendet. Nagyon kemény együttműködéssel, a tanulók kemény munkájával és a testület toleranciájával lehetett ezt bizonyos mértékig kiegyensúlyozni.

A világra táruló iskolai oktatási tevékenység (1989-től)

A 80-as évek végétől a társadalmi változásokkal szinte egyidejűleg változott meg az iskola belső életének, irányításának, kapcsolatrendszerének világa is. Az iskolavezetésnek nagy energiákat kellett fordítani pályázatok útján az iskola gazdasági fejlesztésére.

(A 80-as évek végén elkezdődött a 20 éves iskola nagy részleges felújítása (tető, elektromos áram).

Ezt a folyamatot pályázatok, alapítványi kapcsolatok, gazdasági lehetőségek korszerű felhasználásával az iskolavezetésnek már láthatóan, tapasztalhatóan sikerült folytatnia, s a 90-es évektől a mai napig és holnapig tartóan biztosak vagyunk benne, hogy megvalósul az iskola teljes felújítása.)

- Pályázatok útján nagy értékű eszközökkel sor kerülhetett a könyvtár teljes és a számítástechnika lényeges felújítására
- Az erőteljes ütemű idegen nyelvtanítás fordította a figyelmet a különböző európai iskolák cserekapcsolataira, külföldi nyelvtanulási lehetőségek megtalálására (a bajor, francia és lengyel középiskolával létesült s élő folyamatos kapcsolat)
- Számos alkalommal nyitott lehetőséget az iskola tanítványainak külföldi tanulmányútra, nyelvi kurzusra, konferenciákon való részvételre (svéd, finn, angol, amerikai utak, német PAD ösztöndíj)
- A külföldi utazásoknak nagyon szerves részét alkotja az iskolai ODK. Ennek során lelkes tanári vezetéssel évek óta más-más összetételben járják vezetőink a világot (Tátra, Erdély, Spanyolország, Portugália, Görögország, Olaszország...)
- Az iskola kiszélesedett nyelvtanítását segíti a 90-es évek elejétől, egyre inkább kilép az iskola falai közül, s vesz részt a személyes továbbtanuláson túl referencia iskolaként (1996-tól) a nemzeti pedagógiai program előkészítésében és megvalósításában.

A 90-es évektől kialakult változások, tovább lépések a gimnázium történetében:

- A 13. osztály hoseszt, idegenvezető képzése
- Az 1993-94. tanévtől a hatosztályos oktatási forma megindulása
- Bekapcsolódás és folyamatos részvétel a Szokratész-Comenius programban
- Kapcsolat épült ki az országban lévő Bolyai nevet viselő intézmények között
- 2002. decemberében megrendezték a Bolyai Hetet
- Három alkalommal megjelent az iskola irodalmi folyóirata a Bolyai Helikon
- Az iskola legkiválóbban dolgozó diákjai részére Dicsősfélgalat hoztak létre
- Aktív részvétel a minőségfejlesztés elméleti és gyakorlati munkájában

- Az idegen nyelvi portfólió szervezésében való részvétel
- Hosszú elméleti és gyakorlati, megszervezési előkészítés után 2002-ben megindult angol nyelvből a kéttannyelvű oktatás
- Az érettségi vizsgák és felvételi vizsgák újrend-

szertű gyakorlatát előkészítették s az idei tanévben először jelent meg a kétszintű érettségi Összefoglaló mondat: a 40 éves Bolyai a kemény küzdelmei útján egy nagyon komoly szellemi és talán erkölcsi értékrend mentén halad. És talán ez gazdag ígért is lehet a nemzet ifjúságának jövőjét illetően is.

Ami az iskolatörténeti kiállítás megnyitójából kimaradt

2005. december 15-én emlékeztünk meg Bolyai János 203. születésnapjáról.

Ez az ünnepség egyben gimnáziumunk fennállásának 40. évfordulójához is kötődött. Ekkor nyitottuk meg a négy évtizedről szóló iskolatörténeti kiállításunkat.

A megnyitón lehetőségem volt arra, hogy megkísérlem megmutatni azt a hatalmas utat, amit ez az iskola 40 esztendő alatt végig járt, a nagyszerű eredményeket, sikereket és küzdelmeket, melyeket az ifjúság tanítómesterei segítségével megtett.

A kiállítás az iskola megnyitásától napjainkig sok mindenről szól, de leginkább arról, hogy a Bolyai gimnazista életforma kemény életfűst követel meg mindenkitől, aki ennek az iskolának az értékrendjében készül valamiféle, a szellemi életet igénylő belső építkezésre.

Valójában az iskola az egyetemes és nemzeti kultúra hatalmas tárházára nyit kaput.

A megnyitón a mindenkori bolyaista számára megidéztük Németh Lászlónak a névadóra írt életre, szellemi kalandra hívó nagyszerű programját.¹

A zene kemény és vallomást tevő szavával magunk közé hoztuk az oly sokszor hallott s minden ünnepély méltóságáteljesítő „Szigénált”, annak az előtörténetével és erőt adó nagyszerű hitvallásával.²

...És még tartozunk egy elgondolkodtató mondattal, azzal, ami 1966. szeptember 5-én a tanévnyitő ünnepségen hangzott el Szophoklész Antigonéját idézve: „Sok van, mi csodálatos, de az embernél nincs semmi csodálatosabb...”

Bartók Béla meg a Németh László mondatok fölül emelkedik egy súlyos gondolattal a Szophoklészre.

A csodálatos ember, aki egész élete során gazdagítja, teljessé teszi (néha úgy tűnik, kiteljesíti) a világról alkotható képet, hatalmassá válik azzal a nagyszerű, kapott erővel, amit talán a legáltalánosabb néven a 'psziché' szóval jelölhetünk.

A kapott psziché, a lélek folyamatosan a lét valóságává növekedhet az érzelmek, érzések, a vágy és akarat, a töprengés, eszme, a gondolatok épülésében. És eközben ez az emberi összefűst tette, jövőt tervezővé, holnapot alkotóvá növekedhet.

Az iskolai tanulók világára nyíló terében az isme-

¹ „...De jelenthet a Bolyai név a salgótarjáni diák számára többet, programot is. Ha például igazán meg akarja érteni, mi is az, amit névadójuk csinált, mi a nem-euklideszi geometria, mint apjához írt levelében mondta, a semmiből egy új világot húzott elő, akkor már a középiskolában oda kell küzdenie magát az új matematika, s azon át a modern fizika küszöbére, hisz az a semmiből előhúzott világ nemcsak vakmerő kirándulás volt a gondolhatóba, hanem hamarosan új ostromlétra is lett, amit a gondolható támaszt a természetből jelt adó valóság alá.”

(Részlet Németh Lászlónak a Névadó ünnepre írt üdvözléséből)

² Bartók Béla A kékszakállú herceg vára nagyon mélyről fakadó vallomását idéztük a librettó írójának, Balázs Bélának a szavaival, amikor is Kékszakállú a vár csarnoka 5. ajtója feltárásával szerelmes asszonyának, Juditnak a legnagyobb értékéről, életét meghatározó titkáról, birodalmáról vall a mindent elárasztó hatalmas zene felkiáltása nyomán:

„Lásd, ez az én birodalmam,
Messze néző, szép könyöklőn.

Ugye milyen szép, nagy-nagy ország?”

Múltidézés – az iskola igazgatóinak visszatekintése

rettek mintha végtelenné válnának, – és itt nő túl az ember az iskolán. Rácsodálkozunk a látottakra, hallottakra, (varázslatosan csillog a hópehely hat ágra szétfutó ezernyi jégbolyha; a törpényi pici színtelen magból a szivárvány minden színén pompázó, ezernyi formájú virág szökken élni akarón társai közé; a mély tengerek vaksötétjében bizarr formájú halak, rákok, csillagok keresik meg éntudatlanul a meg nem ismert szépség varázslatát; a méhecske kilométerekről megérzi a magát ajánló szép virág illatát, s a szúnyog a vért nem is kínáló, de mégis odaadó tóparti jámbor nyaralót; csoda a várat építő természetes hierarchikusnak érzett népeisége s a postagalambok edzett világjárása...). Keressük az érthetetlenre a magyarázatot (Megszólalás nélkül is rokonszenves tud lenni az egyik ember s ellenszenves a másik; Adott pillanatban hőökké válhatnak a csendes visszahúzódkók s gyáva menekülővé a világ dolgaiban törtető nagyhangúak; A soha nem látott dolgok deja vu jelenséget s a nagyon távol lévőkké telepatikus történeteket élhetnek át...). Kérdezzük, faggatjuk kíváncsiságaink forrását. (A születés és halál misztériumát kutatja az ember: születetek meghalni, s meghalok születni; Ki vagyok én? Istennel vagy Isten nélkül: hit és ősbizalom; Isten: a Szeretet – Isten a Titok; A fájdalom értelmét keresi a szenvedő; Minek élek?; Miért szép a szép?; Mi az igazságosság?; Mettől és meddig szabadság a szabadság?; Miért olyan a világ, amilyen?....)

A tanultak körét kitöltik a válasza várók. Lábujj-hegyre állva talán biztosabb a többet látás.

Születés és halál, az Idő végtelenjének értelmezhetősége, az ember és az evolúcióban az őt megelőző lények között valahol a hiányzó láncszem titka. A minden létező létezésének értelme. És legteljesebben az emberé. Minden, ami volt, vagy van, csak önmagáért foglal helyet a világmindenségben?....

Fausti töprengés, odyszeuszis világjárás, óriássá nőtt kérdőjelek: tőlem, az embertől. Más senki és semmi nem kérdez? Akkor hol a hely a megnyugvásra?

„Sok van, mi csodálatos...” És lám, tetőzésül az ember kérdez. Türelmetlenül, de kitartóan, még akkor is, ha tisztában van vele: a Teljesség a misztérium erejével megmagyarázhatatlan, megérthetetlen marad szá-

mára. De kérdez, mert érzi, a megérthetelenség mégis reményt formál benne a teljesebbé váláshoz.

A válaszra váró hatalmas Csönd rádöbbenő erejű. Képes megépíteni a végeláthatatlan kutatásban a kicsinyesség tudatát s benne a tudás igazi alázatát. Tudás és alázat egymásra találásában feszül az ember alkotó, létrehozó szándéka és tette. Ez a forrás, a lélek ereje.

Tudósok, művészek, alkotók sora faggatózik kincsházuk útján odaadva magukat a világnak. Kérdezőnek, kiáltanak. Biztatnak és erőt adnak a Guttenberg-galaxisban keresőknek, hogy azt átlépve minden kor a maga képmásával egyeztesse a hallottakat, látottakat, tapasztaltakat.

Így válik XXI. századi kérdéssé- feleletté, gondolat-tá Vörösmarty reformkorban írt költeménye:

„Mi dolgozunk a világon? Küzdeni
Erőnk szerint a legnemesbekért,
Előtünk egy nemzetnek sorsa áll...”

Így XXI. századi Babits szava:

„... mert vétkesek közt cinkos, aki néma.”

És így századunkhoz szóló Kölcsey:

„Isten, áldd meg a magyart...”
„Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!”

És így Ady:

„Mit ér az ember, ha magyar?”

És Időt meg Végtelent megfogalmazó XXI. századi üzenet Weöres Sándoré

„Szórd szét kincseid – s a gazdagság legyél te magad.
Nyúdd szét díszeid – a szépség legyél te magad.
Feledd el mulatságaid – a vígság legyél te magad.
Égesd el könyveid – a bölcsesség legyél te magad.
Pazarold el izmaid – az erő legyél te magad.
Oltsd ki lángjaid – a szerelem legyél te magad.
Úzd el szánalmaid – a jóság legyél te magad.
Dúld fel hiedelmeid – a hit legyél te magad.
Törd át gátjaid – a világ legyél te magad.
Vedd egybe életed- halálot – a teljesség legyél te magad.

A megtanult és az átélt világ találkozhat, találkozik négy évtized volt és jelenvaló perceiben.

Emlékeim üzenete

Dr. Szabó Istvánné
nyugalmazott
igazgató

30 éves pedagógusi pályafutásomból 21 évet töltöttem a Bolyaiban, az utolsó nyolc évet intézményvezetőként. Van mire emlékezniem!

Van mire emlékezniem, hiszen az iskolai élet tele van eseményekkel, lehetőségekkel, örömmel, fájdalommal, napfénnel, zivatarral, kacagással, könnyel, izgalommal, küzdelemmel, meghittséggel. Ezek teszik változatosá és izgalmassá az iskolai életet.

Van mire emlékezniem, hiszen a fentiek mindegyikét átéltem.

A múlt felidézése nem könnyű vállalkozás, néha fájdalmas, néha örömteli. Már tíz éve nyugdíjasként élek, de máig – ha belépek az iskolába – összeszorul a torkom, felgyorsul a szívverésem, mert elem tolnak az egykori élmények, s fájdalmas, hogy ezek ma már csak emlékek. Mégis otthonosan mozog az iskola falai között, lelkem vitaminja a fiatalok nyüzsgése, mosolya, nevetése, még esetenkénti idétlenkedése is. Jól-esik volt kollégáim felém fordulása, érdeklődése.

Ma már tudom, hogy a legnagyobb élmények nem csupán a pillant ajándékai, hanem az emlékezés lassan kristályosodó építményei, olyan tornyok, amelyet emlékezetünk épít saját múltunk és embertársaink múltjának tapasztalataiból, hogy onnan kitekintve el tudjunk igazodni a jelen benyomásai között. Csak évek múlva tudjuk meg, mit is jelentett egy-egy esemény, látvány, találkozás.

A múlt emlékeiből sodródik össze az a kötelék, ami összefűzi a bolyais tanárokat, diákokat, még akkor is, ha személyesen soha nem találkoztak egymással.

Emlékeim felidezésére, a bolyais diákoknak szóló üzenet megfogalmazására kértek fel. Annak tudatában teszek eleget a felkérésnek, hogy aki évkönyvbe ír, annak nemcsak a mellette élőkhöz van mondani valója.

Emlékeimmel üzenek!

Mire emlékezem?

Emlékszem egy olyan iskolára:

– ahol az iskolai önarckép és pedagógiai program hitelt érdemlő struktúrákat és tartalmakat szilárdít meg. (Azok vagyunk, aminek valljuk magunkat!)

– amely igazi otthont jelent a legtöbb diák számára, hiszen nemcsak követel, hanem ad is: tudást, tartást, mérföldköveket az eligazodáshoz, s ha kell, segítséget.

– ahol tanítanak olyan tanárok is, akik sohasem követnek el mulasztást, de csak annyit tesznek, amennyi a kötelességük, ám többen vannak azok, akik feladatok hivatássá tudják emelni azáltal, hogy szívüket adják hozzá; akik hitet, bátorítást, bizalmat, reményt, megértést, derűt és igen sok szeretetet képesek adni tanítványaiknak; akik el tudják fogadtatni, hogy a tanár gondolatát, cselekedeteit nem önös érdek irányítja, hanem tanítványainak java, boldogulása.

– ahol nem hiányoznak az értékmutatók (igazi értékek a látzatterületekkel szemben), magatartásmin-ták, tudástartalmak, amelyek az egyén számára kijelölnek a reális és követendő életutat.

– ahol nem a tiltás, hanem az ösztönzés, a belső motiváció, az érdekeltség kialakításával szeretnék elérni azt, hogy a diákok azt tegyék, amit tenniük kell, s legjobb énjüket legyenek képesek felmutatni.

– ahol a tanár a hivatása vállalása közben szem előtt tartja a felelősséget, megtapasztalja a másokért vállalt munka áldozatát, de eljut a szeretetben való felelős szolgálat megértéséhez, megéléséhez.

A diák tanáraiban nemcsak oktatót, fegyvelmezőt tekintélyt lát, hanem problémái iránt érdeklődő embert, akihez bizalommal fordulhat tanácsért, akivel az iskolától való búcsúzás után is keresi az alkalmat, hogy kifejezze háláját, felelevenítse diákori élményeit.

(Sok példát tudok arra, hogy az egykori tanár – diák kapcsolatból időtálló, őszinte barátság bontakozott ki.)

Olyan iskolára emlékezem:

– ahol a tanárok színeketben és délutánokként szakmai – pedagógiai kérdésekről vitatkoznak, a munkaközösség tagjai megosztják egymással sikereiket, gondjaikat.

– ahol egy-egy tanóra életre szóló élményt jelent a diákok számára, mert együttgondolkodásra nevel, az ismeretek felfedezésének örömet nyújtja, s mert a tanár és diák között olyan szellemi – értelmi kapcsolat jön létre, hogy egy-egy felvetődött gondolat a másokban újabbakat ébreszt.

Múltidézés – az iskola igazgatóinak visszatekintése

Sokszor a tantervi anyagot messze meghaladó szakmai kérdésekről, a tudomány aktuális problémáiról folyik a véleménycsere, mert a diákok érdeklődése, szakkönyvekből, folyóiratokból való tájékozottsága ezt igényli. (Internet ebben az időben még nincs!) A tanár tudja – nemcsak kinn áll a katedrán, hanem sokat tanulhat tanítványitól.

S mit kaphatunk még a diákjainktól?

Ragaszkodásukat, bizalmukat, igazmondásukat, győzelmeiket, sikereiket, próbálkozásaitak, vereségeiket, elkeseredettségüket és a serdülőkorra oly jellemző lázásaikat, esetenkénti közönyüket.

Vigyázzunk arra, hogy tiszteletüket soha ne veszítsük el, s örülünk, ha kiérdemeljük barátságukat.

Ilyen iskolában tanítottam, ilyen szellemiségű iskolát kaptam örökségül elődeimtől.

Ezeket az értékeket féltve őriztük a vezetésem alatt nyolc esztendőben, (1988-1996) és igyekeztünk tovább fejleszteni azokat.

Ezekben az években az iskolák szigorú központi irányítása megszűnt. Azok az intézmények tudtak eredményt felmutatni, amelyek mielőbb felismerték az önmeghatározás szükségességét, és meg tudták alkotni saját arculatukat, tennivalóikat. Sok útvesszőt, buktatót kellett kikerülni ezekben az években. A legfőbb veszélyt és kísértést a pedagógiai divatok követése jelentette.

Országos pályázatra készítettük el „A minőség elvét tudatosan vállaló iskola” című programunkat. E nyertes pályázat azóta is az iskola pedagógiai programjának alapja.

Alapelvünk volt, hogy a tudást őrző és teremtő munkában csak a nagyobb igényesség és tudatosság lehet a megfelelő alap.

A fejlesztés lehetőségét és szükségességét két területen tartottuk fontosnak és sürgetőnek:

1. Az oktatás feltételrendszerének javítása

- az iskola külső és belső környezetének szebbé tétele (felújítás)
- a tárgyi feltételek fejlesztése (számítógépes hálozat kialakítása, eszközbeszerzések)

2. A tartalmi munka továbbfejlesztése a megváltozott társadalmi igényeknek megfelelően

- szerkezetváltás
- pedagógiai kísérletek
- szakképzés bevezetése

Ebben az időszakban sikerült megvalósítani az iskola csaknem teljes felújítását (ajtó-, ablakcsere kivételével). A pénzügyi nehézségek miatt a munkálatok 3 évre elhúzódtak. A tanév végi teendők, érettségi vizsgák megszervezése emberfeletti erőpróbát jelentett az iskolaközösség számára. (Úgy tanítottunk, vizsgáztattunk, hogy közben folytak az építési munkák.) Végül megszépült az iskola, külső megjelenése rendezette, a homlokzat biztonságossá vált, új világítást, burkolatot, berendezést kaptak a tantermek, előadók. Megépült a tanulók által oly régóta vágyott iskolai büfé. A diákok közreműködésével, fizikai munkájával a pincében kialakítottuk a konditermet. Megújult és korszerűsödött (világítás, burkolat) az Iskolagaléria.

Kiépítettük iskolánk első számítógépes hálózatát, új eszközökkel gyarapodott a fizika, kémia, biológia előadó, az idegennyelvi tantermek felszerelése bővült.

A tartalmi munka fejlesztésében alapelvünk a MINŐSÉG ÉS TELJESÍTMÉNY szem előtt tartása, s az akkori lehetőségeknek megfelelő ELISMERÉS megadása volt.

Ez utóbbit szolgálta a Bolyai János Alapítvány, amit az országban az elsők között hoztunk létre a kiemelkedő tanulói teljesítmények támogatására, jutalmazására.

Az iskola fennállásának 25 éves évfordulójára készült el iskolánk legrangosabb kitüntetése, a Bolyai Emlékplakett, ami a mindenkori adományozott számára a legnagyobb elismerést jelenti.

A 30 éves évforduló alkalmával alakult meg a Bolyais Öregdiákok Egyesülete (BÖDE), amely nemcsak az egykori diákok iskolához és egymáshoz való kötődését fémjelzi, hanem programjával segíti a mindenkori bolyais diákok szakmai fejlődését, valamint jutalmazza teljesítményüket.

A tartalmi munkánk továbbfejlesztését szerkezetváltó törekvésünk megvalósításában láttuk. Hosszú előkészület, tanulás, tapasztalatszer, munkaközösségi alkotó munka, nevelőtestületi egyeztetések, tantervkészítés, tankönyvválasztás, jegyzetírás stb. előzte meg a hatosztályos képzés (1993) és az ötödéves szakképzés (1995) bevezetését is. Mindkét képzési forma éles vitát váltott ki a szűkebb és tágabb társadalmi környezetben. Ellentmondásos volt a magának a képzési formának, de a bevezetés szükségességének a megítélése is.

Múltidézés – az iskola igazgatóinak visszatekintése

Az eredményesség azonban nem vonható kétségbe, s ez igazolja akkori döntésünk megalapozottságát.

A hatosztályos képzés évről évre csiszolóító programja hatékonyabb felvételi felkészítést, eredményesebb nyelvtanulást tesz lehetővé. Változatlanul nagy az igény e képzés iránt.

Az idegenvezető és hostess-, majd az utóbbi években beindított idegenforgalmi ügyintéző képzés jól illeszthető a gimnáziumi profilhoz (közismereti tárgyak ismeretanyaga), ezért is döntöttünk az OKJ-jegyzék alapján e két képzési forma engedélyeztetése mellett.

Nem elhanyagolható hozadéka a szakképzés beindításának, (bevallom ez is motivált bennünket!) hogy a szakképzési alaptól iskolánk is részesülhet. Öröm látni, mennyi korszerű eszköz és felszerelés vásárlására nyílt lehetőség a befizetett támogatásokból.

Mire emlékezem még, ami a tartalmi munka eredményesebbé tételét szolgálta?

- a már meglévő német diákcsere mellett a francia diákcsere megszervezésére.

- a finn kapcsolat kialakítására, ami lehetővé tette az iskolai énekkar bemutatkozását Finnországban.

- a Svédországban megszervezett környezetvédelmi táborra, ahová évente 4 tanulóknak utazhatott.

- az anyanyelvi tanárokkal szervezett kéthetes nyári kurzusokra, ami hét éven át segítette diákjainkat, valamint a város és környéke diákjait az angol nyelv tanulásban.

- a szaktárgyi vizsgarendszer kidolgozására és megvalósítására, ami rutinosabb vizsgázást és eredményesebb érettségi, felvételi szereplést tett lehetővé. (Fizika, kémia és biológia tantárgyakból, illetve a fakultációs ismeretekből félévkor és év végén két-háromfős bizottság előtt, tételek alapján adtak számot a tanulók felkészültségükről. A tanulói visszajelzések minden évben megerősítettek bennünket a folytatás szükségességéről.)

- nosztalgiaival gondolok vissza a komplex esztétikai nevelési program beindítására, kipróbálására. Négy tanár négy tantárgy ismeretanyagát (magyar,

történelem, ének-zene, rajz és műalkotás-elemzés) tömbösített óraszámban, történelmi korszakokra tagolva tárgyalta a tanulók aktív közreműködésével, tevékenykedtetésével, alkotó fantáziájuk kiaknázásával. (Kár, hogy a személyi feltételek változása miatt csak egy osztály vett részt az országosan elismert kísérleti programban. Néhány tanuló élményt adó érettségi szereplésére még ma is emlékszem.)

Van mire emlékeznem, pedig csak szemezgettem egykori iskolám életéből. Ezernyi lehetőség, ezernyi út. Széles, kitaposott és alig látható, keskeny ösvény – de mind járható, mind a kitűzött célhoz vezet. Emlékeimmel üzenek egykori iskolám mai ifjúságának!

Tudom, a felnövekvő nemzedék mindig válogat az elődök értékanyagományozó törekvéseinek tárházából, miközben megteremtí saját új értékeit az állandóan változó lehetőségek és feltételek között.

Ezt látom iskolánk, a Bolyai János Gimnázium mai életében is. Örömmel és büszkeséggel tölt el az intézmény fejlődése, eredményei, további formálódása, mely utódaink munkáját dicséri, de jelenti azt is, hogy nem volt hiábavaló az elődök több évtizedes munkája sem.

Az élet nem más, mint egy ifjúkori álom megvalósítása. Életem nagy szerencséje, hogy az volt a hivatásom, amiről már gyermekkoromban álmodoztam.

Most, életem 6. évtizedében próbálom megfogalmazni, mi volt a mozgatórugója pedagógusi munkámnak.

Azt hiszem az EMBERSZERETET és SZAKMASZERETET.

Kívánom, hogy minden bolyais diák találja meg és élje át ezeket az érzéseket.

Szívvel és szeretettel gratulálok, sikeres és eredményes évtizedeket kívánok a 40. születésnapját ünneplő iskolámnak.

Kívánom azt is, hogy bátor léptekkel haladjon a jövő útján, mert a biztos léptek alatt a göröngyök, de még a kövek is porrá válnak.

Az oktatásügyi jogi szabályozása az elmúlt 10 évben

(történeti visszapillantás 1996 – 2006)

Székyné dr. Sztérmí
Melinda
igazgató

Az elmúlt tíz évben a közoktatás vezérése alapjában változott meg: az iskolák mindennapi életét jogszabályok és belső szabályozók sokasága irányítja. A jogszabályok hihetetlen tempóban változnak, nemcsak kormányzati ciklusok váltásakor, hanem egy-egy kormányzati cikluson belül akár többször is. Ugyanakkor felhatalmazást kaptak a közoktatás intézményei saját belső szabályozóik megalkotására. Ez a munka idegen volt a pedagógusoknak, hiszen korábban ilyen irányú tevékenységre nem volt szükség és lehetőség a központi vezérlés következtében. Új területet kellett tehát meghódítani és megismerni: a jogszabályok megismerésének és értelmezésének módszerét és a belső szabályozók megalkotásának módszertanát és technikáját. Ez a munka erőteljesen rányomta bélyegét az elmúlt 10 év iskolai életére.

Ezek a legfontosabb jogszabályok: a közoktatásról szóló törvény, a működés rendjéről szóló miniszteri rendelet, a tanév rendjét meghatározó miniszteri rendelet, valamint az – az utóbbi években sok vihart kavart – érettségizet szabályozó kormányrendelet.

A belső szabályozók pedig az 1997-ben megalkotott, majd 2001-ben módosított és 2004-ben felülvizsgált Pedagógiai program, az 1998-ban elkészült, 2001-ben módosított és 2004-ben több ponton átalakított Szervezeti és működési szabályzat, a 2004-ben megalkotott Iskolai minőségirányítási program és a 2004. óta szinte jogszabályként funkcionáló Házi rend.

Az egymást váltó kormányok oktatáspolitikai felfogásában a legnagyobb eltérés abban fogalmazódott meg, hogy milyen eszközökkel kívánták befolyásolni, meghatározni az iskolai nevelő és oktató munka megszervezését. Az 1993-ban hatályba lépő **közoktatásról szóló törvény** a tartalmi szabályozás kérdéseiben lényeges változást nem tudott elérni arra tekintettel,

hogy a törvényben megfogalmazott dokumentumok nem készültek el. A törvény eredeti rendelkezései szerint kerettantervek kerültek volna kiadásra, amelyek alapján az iskoláknak is el kellett volna készíteni helyi tanterveiket.

Az 1996. évben elfogadott változtatások egyik leglényegesebb pontja az volt, hogy a törvény előírásai közül „kikerült” a kerettanterv. Az iskoláknak a Kormány által kiadott Nemzeti alaptanterv rendelkezéseire építve kellett elkészíteniük és bevezetniük pedagógiai programjukat és ennek részeként helyi tantervüket.

1999-ben ismét lényeges fordulat következett be a közoktatásról szóló törvény előírásainak változása miatt. A közoktatásról szóló törvénybe „visszakerült” a kerettanterv, amely a Nemzeti alaptantervre épülve kötelezően meghatározta az iskolai pedagógiai munka követelményeit. A kerettantervtől csak a miniszter által kiadott engedély alapján lehetett eltérni.

Ezek az egymást követő változások azzal a következménnyel jártak, hogy az iskolai oktatás különböző évfolyamain eltérő követelmények szerint kellett megszervezni az oktató munkát. 1998. szeptember 1-jén a közoktatásról szóló törvény rendelkezései alapján az iskoláknak az első és a hetedik évfolyamon be kellett vezetniük a Nemzeti alaptantervre épülő helyi tantervüket. Az 1999-ben elfogadott változások újrakezdték a követelményrendszer kicserélését, miután előírták, hogy a kerettanterv alapján átdolgozott helyi tanterveket 2001. szeptember 1-jétől kezdődően az első, az ötödik és a kilencedik évfolyamon be kell vezetniük az iskoláknak.

A közoktatásról szóló törvényt a kihirdetése óta szinte minden évben módosították az Országgyűlés. A kormányprogramokban minden esetben kiemelt helyet kapott az oktatás és az a szándék, hogy jelentős mértékben módosítsák, átalakítsák a közoktatásról szóló törvényt.

Ennek megfelelően 1993 óta több nagyobb terjedelmű, átfogó módosításra került sor 1996-ban, 1999-ben, 2002-ben, 2003-ban és 2005-ben.

Általában a mindenkor éves költségvetésről szóló törvény is „igazított” azokon a pénzügyi rendelkezé-

seken, amelyek megtalálhatók a közoktatásról szóló törvényben.

Az 1999. évi módosítás következtében a közoktatás bizonyos tekintetben centralizáltabbá vált, hiszen a törvény kötelezővé tette az iskolák munkáját alapvetően determináló kerettantervek használatát, és létrehozta az Országos Közoktatási és Értékelési Vizsgálóközpontot (OKÉV).

A törvényt módosítással beiktatásra került az 1998-ban posztját elfoglaló kormányzat oktatási koncepciója, amely számos ponton megváltoztatta a közoktatás rendszerének működését.

A közoktatás rendszerét szemlélve a változások kormányzati szempontból szükségszerűek voltak, mert erőteljesebb vezérlést és ellenőrzést kívántak létrehozni az ország legnagyobb szolgáltató rendszerét megvalósító közoktatásban is, így kevesebb eldönteni való maradt az iskolákra.

A leglényegesebb változásokat az alábbiakban lehet összefoglalni:

- a kerettantervek bevezetése
- új pedagógiai programot kellett készíteni
- a pedagógiai program részeként új helyi tantervet kellett készíteni
- változott a pedagógiai program eljárásrendje
- 2000. szeptember 1-jétől változott a tanulók kötelező óraszám
- ingyenessé vált a 2. szakképesítés megszerzése is
- kötelező alpműveltségi vizsga bevezetése
- a tankötelezettség felső határa változott
- a 6 és 8 évfolyamos gimnáziumok működése korlátozódott
- változott a szakmai ismeretek oktatási rendje a szakképző iskolákban
- 2000-től kibővült a „tanítási nap” fogalma
- szabályozták a felvételi vizsgák körülményeit
- a diákközpélyülés évenkénti kötelező összehívása
- idegen nyelv „C” típusú nyelvvizsgával vagy nyelvtanári végzettséggel 2002. szeptember 1-jéig tanítható
- az OKÉV feladatköre
- az oktatási jogok miniszteri biztosának hivatala létrejött.

1999 óta a közoktatásról szóló törvény egyes rendelkezéseit több jogszabály is módosította.

Az Országgyűlés 2002. július 9-i ülésnapján fogadta el a közoktatásról szóló törvény következő módosítását. A korrekció következtében néhány ponton módosult a közoktatási intézmények működésének rendszere.

Bizonyos tekintetben enyhült a közoktatás centralizáltsága, hiszen az 1999-es törvény módosításakor bevezetett, az iskolák munkáját alapvetően determináló kerettantervektől a törvényt módosítás szabályozott eltérést engedélyezett. Megnövekedett tehát az iskolák és a pedagógusok mozgásteret, a kerettantervek funkciói azonban alapvetően megmaradtak.

A törvényt módosítással beiktatásra került a 2002-ben posztját elfoglaló kormányzat oktatási koncepciója. A közoktatás rendszerét szemlélve a változások szakmai, tanügyi-igazgatási szempontból szükségszerűek, mert a kerettantervek által létrehozott oktatási rendszer túlságosan megkötötte a pedagógusok kezét, így kevesebb mozgásteret maradt az iskoláknak és az igazgatóknak.

A változás kulcsterületeit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- a tanév időbeosztása, hossza
- a tavaszi, téli és őszi szünetek hossza
- a kerettantervek iskolatípus szerinti meghatározottsága
- a 6 és 8 évfolyamos gimnáziumok valamint a kerettantervek viszonya
- az oktatási jogok miniszteri biztosának kinevezése
- az Országos Köznevelési Tanács működése, jogosítványai
- az Országos Köznevelési Tanács egyetértési joga
- idegen nyelv tanítása „C” típusú nyelvvizsgával 2006. szeptember 1-jéig
- a vezetőik és a beosztott pedagógusok kötelező óraszám
- a korábbiakban megemlekedett kötelező órák feladatkorének törlése.

A változó változások ellenére sem mondható el, hogy a közoktatásról szóló törvény alapjaiban változott volna meg. A közoktatási intézmények az elmúlt évek során két alkalommal készítették el – más és más elvek és követelmények szerint – helyi tanterveiket.

A kompromisszumos megoldás lényege az, hogy a NAT (Nemzeti alaptanterv) és a kerettantervek előír-

sainak megtartásával az iskolák számára a törvény lehetőséget biztosított a kerettantervi megköötöttségek-től való szabályozott eltérésre. Ennek ellenére némi bizonytalanság volt az iskolákban, hiszen a 2002 szeptemberében indult tanévben is legalább háromféle tantervi koncepció szerint tanítottunk, úgymint:

- az iskola 1998-as saját készítésű helyi tantervei (NAT-os tanterv)
- a kerettantervekhez készített és 2001-ben bevezetett helyi tantervek
- az 1978-as „régii” tantervek.

Maradt tehát továbbra is a bizonytalanság a közoktatásban, ezt csak fokozta a középfokú oktatásban a kétszintű érettségi 2005-ös bevezetésének „rejtélye”.

A 2003. évi módosítás tartalmazott utasításokat 2003-ra, 2004-re, de még 2006-ra is. Legfontosabb rendelkezései az alábbiak:

- új követelményrendszerre történő áttérés, új pedagógiai program, helyi tanterv
- a testnevelési órák számának növelése
- a tanuló továbbhaladása az első-harmadik évfolyamon, szöveges értékelés
- nyelvi előkészítő évfolyamok bevezetése
- az érettségi vizsga alapján történő felvétel a felsőoktatásban
- önkormányzati minőségirányítási program elkészítése
- a pedagógiai programok felülvizsgálata
- intézményi minőségirányítási program elkészítése
- a házirend felülvizsgálata
- a maximális osztálylétszámok és a normatív támogatás viszonya.

A 2005. évi módosítás „érdekessége”, hogy a parlament egy napon kétszer is módosította a közoktatási törvényt.

A közoktatásról szóló törvény számos kérdésben nem adott konkrét választ a megoldásra, csupán bevezetett egy-egy új intézményt, új fogalmat, új megoldást, és a részletszabályok meghatározását külön jogszabályra bízta. 1994 nyarán, őszén sorra jelentek meg a közoktatási törvény végrehajtási rendeletei. Ezek közül az egyik alapdokumentum a **nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet**, melyet a tanügyigazgatásban vala-

melyest is járatos pedagógusnak, vezetőnek alaposan ismernie kell, hiszen az a közoktatási intézmények mindennapi működésével kapcsolatos számos gyakorlati kérdést szabályoz.

1994 óta ez a dokumentum is számos módosításon ment keresztül, melyek közül talán a legmarkánsabb módosítást a 2000. május 24-én megjelent 8/2000. (V. 24.) sz. OM rendelet jelentette. Vázlatosan tekintsük át a legfontosabb lényegi változásokat:

- 6 és/vagy 8 évfolyammal működő gimnáziumok szervezése (a tanítást 4 évfolyamon is meg kell szervezni!)
- a tanítás nélküli munkanapok száma (a tanév rendjéről szóló miniszteri rendelet szabja meg a számukat)
- szakképző évfolyamok számozása (1/9., 1/13.)
- az SZMSZ szabályozási kötelezettségei
- a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladatainak kiegészítése
- a szabadidő szervező feladatköre
- a nagykorú tanulók dohányzásának szabályozása
- a szülői szervezet és a diákönkormányzat jogainak bővítése (az SZMSZ-ben meg kell határozni azon ügyek körét, amelyekben a szülői szervezet véleményezési, egyetértési joggal ruházza fel)
- a házirend és a tanulói jogok tárgyalása az éves közgyűlésen (a házirend végrehajtásának tapasztalatai, a jogok érvényesülése)
- OM azonosító bevezetése; a törzslap, a bizonyítvány kiadásának szabályai.

Ezen változások beemelése az intézményi SZMSZ-be, azok átültetése a mindennapi gyakorlatba átgondolt szakmai előkészítést igényelt.

Azóta több ponton módosult a jogszabály 2001-ben – követve a közoktatásról szóló törvény módosításait –, és a további törvényi módosítások következményeként is megtörtént az újabb végrehajtási szabályok beiktatása.

Az érettségit szabályozó **100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet** megalkotása óta minden évben módosult, az új kétszintű érettségi 2005. májusi bevezetését megelőzően utoljára 2004. augusztus 6-án, majd a ki-próbálás után a tapasztalatokat felhasználva még kétszer 2005. július 27-én és december 7-én.

Az iskolai dokumentumok, a belső szabályozók elkészítése 1996 – 2006

A belső szabályozók megalkotására a felhatalmazást és a kötelezettséget a közoktatási intézmények számára a közoktatásról szóló törvény és annak végrehajtási rendelete tartalmazza.

Hogy mely kérdéseket kell, illetve lehet rendezni a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban és a házirendben, azt szintén a közoktatásról szóló törvény és végrehajtási rendeletei határozzák meg.

A 80-as években az 1985. évi oktatási törvény felhatalmazása alapján kezdetben a kísérleti, fejlesztő iskolák, majd – az 1990. februári törvénymódosítás után – a magán- és alapítványi iskolák készítettek hosszú távra szóló, a nevelő-oktató munka egészét átfogó stratégiai szakmai programot. A többi iskola belső működését a központi tantervek, a korábban kialakult hagyományok, szokások szabályozták. Az iskolák vezetőinek nagy többségét a folyamatos működés zavartalanságának biztosítása kötötte le.

Az 1993. évi közoktatásról szóló törvény előírása szerint a NAT-követelmények, kerettantervek elfogadása után minden iskola kötelezett pedagógiai program elkészítésére.

Hogyan definiálható tehát a pedagógiai program?

Az iskola – a képzési ciklus egészére vonatkozó – szakmai stratégiai programja, mely meghatározza a nevelés, a tanítás-tanulás folyamatának helyi pedagógiai elveit, tanterveit, gyakorlatát, működésének feltételeit. A nevelőtestület által létrehozott és elfogadott, a fenntartó által jóváhagyott szakmai alapdokumentum, mely átfogja az iskola működésének minden területét.

A pedagógiai program tehát maga az iskola. Összefoglalja mindazt, ami az iskolahasználók számára fontos információ a jelenről. Rögzíti a szakmai tartalmakat, a nevelés-oktatás folyamatát, a fejlesztési stratégiát.

Az autonóm nevelőtestület programja a működés egészéről.

A pedagógiai program határvonal az iskolák történetében. Először adódik mód a szakmai stratégia önálló meghatározására.

1998-tól kezdődően az iskolai belső dokumentumokat törvényességi szempontból több ízben is felül kellett vizsgálni. Nemcsak azért, mert jogszabály írta

elő, hanem azért is, mert pl.a házirendek elsősorban pedagógiai dokumentum jellegűek voltak: erkölcsi tételeket tartalmaztak verekedésről, igazmondásról, iskolai jóhívről, becsületről, tiszta és alkalomhoz illő megjelenésről, ünnepek megtartásáról, társaink segítségéről, igényességről és értékekről, stb. A házirendek tehát nem a közoktatásról szóló törvény alapján a jogforrás igényével készültek, hanem pedagógiai eszköznek: odaadhattuk a diákoknak, hogy tudják: ilyen szellemiségű iskolába jönnek. A dokumentumok törvényességi felülvizsgálata két feladatot jelentett a nevelőtestületek számára: egyrészt annak vizsgálatát, a jelenlegi dokumentum szabályozza-e azokat a kérdéseket, amelyeket a jogszabály a hatáskörébe utal, másrészt annak vizsgálatát, hogy szabályai nem sértenek-e jelenlegi szövegükben jogszabályt (Például azzal, hogy olyan magatartást szabályoznak, amely az állampolgári autonómia vagy a települési önkormányzat, rendőrség, bíróság hatáskörébe tartozik; vagy azzal, hogy a közoktatásról szóló törvénnyel ellentétesen szabályoz tanuló jogokat, diákönkormányzati együttműködést, fegyelmi eljárást).

Az iskola **pedagógiai programja** a törvény rendelkezései szerint meghatározza:

- a) Az iskola nevelési programját, ennek keretén belül
 - az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelveit, céljait, feladatait, eszközeit, eljárásait,
 - a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
 - a közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat,
 - a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységet,
 - a tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységet,
 - a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat,
 - a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programot,
 - a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet,
 - az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségbiztosítási rendszerét,
 - a pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét,

Műtárgy – az iskola igazgatóinak visszatekintése

- a szülő, tanuló, iskolai és kollégiumi pedagógus együttműködésének formáit, továbbfejlesztésének lehetőségeit.

b) Az iskola helyi tantervét, amely tartalmazza:

- az egyes évfolyamokon tanított tantárgyakat,
- a kötelező és választható tanórai foglalkozásokat óraszámokkal,
- az előírt tananyagot és követelményeit,
- a tankönyvek, segédletek, taneszközök kiválasztásának elveit,
- a magasabb évfolyamra lépés feltételeit,
- a beszámoltatás, ismeretek számonkérésének követelményeit és formáit,
- a tanulói teljesítmény, magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének követelményeit, formáit,
- a nemzeti, etnikai kisebbségi iskolai oktatásban a vonatkozó tananyagot, a fogyatékos gyermekek iskolai nevelése és oktatása esetén a fogyatékos típusúhoz és fokához igazodó fejlesztő programot.

c) Szakmai programot a szakközépiskola és szakiskola esetében. Az évközi érdemjegyek, továbbá az 1-6. évfolyamon a félévi és év végi osztályzatok törvényben meghatározottak helyetti más jelölésének előírását.

A pedagógiai program részeként az **éves munkaterv**, a tanév helyi rendje tartalmazza:

- a szabadon meghatározható tanítás nélküli munkanapokat és tanítási szüneteket,
- a tanítás nélküli munkanapok időpontját, felhasználását,
- a szünetek időtartamát,
- a megemlékezések és ünneplések időpontját,
- az éves rendes diákközyűlés idejét,
- a nevelőtestületi értekezletek időpontját.

A fentiekben írt, jogszabály szerint kötelező elemeken kívül a pedagógiai programnak szakmai, iskolavezetési stratégiai kérdéseket kell szabályoznia. Olyanokat, amelyeknek jogi normába foglalása meghatározza az iskola további belső jogi normáinak elkészítését, illetve irányt szab az egész iskolai jogérvényesítésnek.

Az iskola **szervezeti és működési szabályzatában** a jogszabályokban felsorolt, tételesen meghatá-

rozott, az SZMSZ körébe tartozó kérdéseket, minden iskolában szabályozni kell. Azokat a kérdéseket pedig, amelyeket a jogszabályok nem határoznak meg mint szabályozandó területeket, kérdéseket, az intézmény döntése alapján szabályozni lehet. Az intézményi elhatározás alapján történő szabályozásnál azonban figyelmet kell fordítani arra, nehogy átéljék az SZMSZ szabályozási területeit, és olyan kérdést szabályozzanak, amelynek rendezése más szabályzatba tartozik.

A szabályozásnak mindig az elérendő célból kell kiindulnia, vagyis abból, hogy biztosítani kell az intézmény zavartalan működését, a nevelő-oktató munka nyugodt feltételeihez szükséges körülményeket, a gyermekek és tanulók védelmét, az intézményi vagython megővését, az intézmény vezetőjének vagy adott pillanatban az intézmény működéséért felelős személy tájékozottságát. Minden olyan szabályozás, amely túlmegy ezeken a célokon, megkérdőjelezhető, vitatható és adott esetben jogszabályellenes is lehet.

A **házi rend** legfontosabb tartalmi kérdéseit a közoktatásról szóló törvény, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló miniszeri rendelet határozza meg.

A közoktatásról szóló törvény intézményesíti tehát a házirendet, a miniszeri rendelet pedig előírta az iskolai házirendek törvényességi felülvizsgálatát. Ez azt jelenti, hogy meg kellett vizsgálni, hogy a házirend szabályai nem sértenek-e szövegükben jogszabályt, másrészt azt, hogy a házirend szabályozza-e azokat a területeket, amelyeket a törvény a hatáskörébe utal, harmadrészt annak vizsgálatát, hogy az intézmény pedagógiai programjával és szervezeti és működési szabályzatával összhangban a házirend tartalmazza-e a szükséges jogi normatív szabályokat egy problémakör megoldására.

Az iskolai közösség zökkenőmentes együttéléséhez, zavartalan működéséhez feltétlenül szükség van bizonyos alapszabályok lefektetésére és az azokhoz való ragaszkodásra. Az iskolai élet alapvető szabályait rögzítő dokumentum a házirend, mely jogokat és kötelezettségeket fogalmaz meg a pedagógusok felé éppúgy, mint a diákok felé.

A házirend állapítja meg tehát a nevelési-oktatási intézményekben a tanulói jogok és kötelezettségek gyakorlásával, az iskolai munkarenddel kapcsolatos rendelkezéseket.

A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletet 2000. december 31-i határidővel előírta az iskolai házirendek törvényességi felülvizsgálatát. Ez három feladatot jelentett: egyrészt annak vizsgálatát, hogy a meglévő házirend szabályozta-e azokat a kérdéseket, amelyeket a jogszabály a hatáskörébe utal; másrészt annak a vizsgálatát, hogy szabályai nem sértenek-e szövegükben jogszabályt; harmadrészt annak vizsgálatát, hogy az intézmény pedagógiai programjával és SZMSZ-ével összhangban a házirend tartalmazza-e a szükséges jogi normatív szabályokat egy problémakör megoldására.

A rendelet az iskolákat nevezi meg a házirend-módosítási kötelezettség alanyának. Az iskolák törvényességi felügyeletét a fenntartó köteles ellátni.

A házirend törvény által meghatározott funkciója, hogy helyi gyakorlati, módszerbeli, eljárási és technikai szabályokkal szolgálja a közoktatásról szóló törvény és a miniszteri rendelet végrehajtását. Nem új tanulói jogok meghatározásáról van tehát szó, s nem is újabb kötelezettségek előírásáról. Csupán arról, hogy a jogszabályokban biztosított tanulói jogok gyakorlásával, illetve kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos jogérvényesítési, joggyakorlási végrehajtásban nyújtsanak segítséget és támogatást (módszert, eszközt, technikát, eljárást) a tanulóknak, pedagógusoknak és más iskolai alkalmazottaknak.

A házirend tehát jogi forrás. Abból következően az, hogy a közoktatásról szóló törvény utal a rendelkezési körébe szabályozási tárgyakat. Ennek megfelelően feléptítésének, tartalmának meghatározó eleme,

hogy a közoktatásról szóló törvény milyen tárgyi körben ad jogi szabályozási felhatalmazást a házirendet alkotóknak.

10 éves munkánk eredményeként jelen pedagógiai programunk eredetijét 1997. december 16-án fogadta el a nevelőtestület, 1998. május 13-án hagyta jóvá a fenntartó. A 2000/2001. tanévben a törvényt előírásoknak megfelelően átdolgoztuk, a tanestület 2001. április 10-én fogadta el, a fenntartó 2001. június 19-én hagyta jóvá. Utoljára a 2003/2004. tanévben vizsgáltuk felül: a tanestület 2004. május 12-én fogadta el, a fenntartó 2004. augusztus 30-án hagyta jóvá.

Az iskola szervezeti és működési szabályzatát 1998. augusztus 31-én fogadtuk el, 2001. április 10-én a pedagógiai programmal együtt módosítottuk, majd 2004. november 30-án a házirenddel együtt újítottuk meg.

Az iskolai minőségirányítási programot, mely az iskola hosszú távú stratégiáját, céljait tartalmazza, a 2003/2004. évben készítettük, 2004. május 12-én fogadtuk el.

A házirendet 2004. november 30-án fogadta el a nevelőtestület, a fenntartó 2005. március 29-én hagyta jóvá.

Az alapító okirat módosítása, a törvényi változások és a profilbővítés újabb módosításokat követel a fenti belső szabályozókban, ez újabb munkát, egyeztetést jelent, s ki tudja milyen jogszabályi módosulásokat hoz a jövő 2006-ban?!

Az eltelt 10 év az adatok tükrében

Feltételrendszer

Személyi feltételek, tanulói létszámok, óraellátottság

Igazgatói tevékenységemet egy olyan évben kezdem (1996/97), amely a nagy változások éveként fog bekerülni nem csak a közoktatás, de az iskola történetébe is. Az évek óta stabil tantestület erőteljesen megmozdult: a nevelőtestület közel fele (19 fő) nem kezdte az új tanévet (nyugdíjba vonult 2 fő, korengedményes nyugdíjazását kérte 4 fő, más munkahelyekre távozott 4 fő, sorkatonai szolgálatát töltötte 1 fő, tartós táppénz – majd nyugdíjazás 1 fő, a korábbi óraadók közül 2 fő, GYES/GYED 5 fő); 12 fő érkezett a távozók helyére (más intézményekből 6 fő, szerződéssel GYES-en lévőkhelyett 3 fő, GYES-ről tért vissza 2 fő, óraadóként 1 fő).

A megváltozott összetételű és hiányos nevelőtestületet, akinek jó része igen magas óraszámú tanított, teljesen új vezetés irányította, olyan emberek, akikkel vezetői tapasztalata – az iskolairányítás szintjén – még nagyon csekély volt.

Fokozatosan igyekeztünk feltölteni az üresen maradt 4,5 üres álláshelyet, lecsökkenteni az óraadó számát. Ez 2000-re sikerült is: üres állás és óraadó nélkül tudtuk ellátni az órákat. Ugyanez a tanév azonban újabb meglepetésekkel szolgált: 5 kolléga jelentette be távozását: egy lakhelyváltoztatás miatt, 4 fiatal férfi kolléga (valamennyien volt bolyaisok) azonban egyértelműen a jobb megélhetés miatt lépett ki más munkahelyre, munkakörbe (gimnáziumi igazgatóhelyettes, bírósági rendszergazda, pedagógiai intézeti informatikus).

A tudatos építkezés (férfi kollégák pályán tartása, volt bolyais diákok visszahívása tanárként) megroppanni látszott. Az iskola által finanszírozott továbbképzések következtében jól kvalifikált szakemberré váló 30 év körüli fiatal férfiak pályán tartása érdekében kilátástalannak tűnt a küzdelem a versenyszféra.

A betöltetlen álláshelyek következtében felszabaduló óramennyiséget nagyobb részt belülről oldottuk meg, ez azt jelentette, hogy iszonyúan túlterhelt volt a tantestület, hihetetlen magas volt a túlóra, a tartós he-

lyettesítés, ez óhatatlanul a hatékonyság és a minőség rovására ment.

2002-re sikerült megoldani, hogy ismét elérjük az arányos óraosztást lehetővé tevő, viszonylag felszabadult nevelő-oktató munkát biztosító, ideálisnak azonban még korántsem mondható tantestületi létszámot (43 fő), amely 2006-ra az osztály- és profilbővítés (két tanítási nyelvű képzés indítása) 47 főre emelkedett. Az ideális azonban az 50 fő körüli pedagógus létszám lenne.

Az elmúlt 10 év alatt a hétvévenkénti kötelező továbbképzéseknek köszönhetően 5 fő szerezte meg a másik szakjából is az egyetemi végzettséget, további 4 fő szerzett újabb szakképzettséget, kerettantervi modul tanítására szerez szakképzettséget 3 fő (tánc és dráma, mozgókép- és médiaismeret). Angolt tanult a szakirányú angol tanításához 5 fő. Így mára minden pedagógus megfelel a közoktatási törvény előírásainak: mindenkinek megvan az egyetemi végzettsége, mindenki részt vett a hétvévenkénti kötelező továbbképzés első ciklusában, jelentősen nőtt a szakképzéssel foglalkozók száma.

Nevelőtestületünk tehát jól képzett, magasan kvalifikált, viszonylag fiatal és lelkes pedagógusok összessége, akik nyitottak az önképzésre, felismerik továbbtanulásuk kiválasztásakor egyéni érdekeiken túl az iskola szakmai érdekeit, elvárásait is. Messzemenőig alkalmas az iskola profiljának megfelelő munka végzésére; célkitűzéseinek, alapelveinek megvalósítására.

Hasonló létszámgondokkal küzdöttünk a nem pedagógus dolgozók esetén is, ott azonban nem az 'elvádlóság', a pályaelhagyás a probléma forrása, hanem az alacsonyra beállított, majd az OIGSZ létrejöttével tovább csökkentett létszámkeret.

A gond enyhítésére kértünk engedélyt polgári szolgálatos foglalkoztatására. 2000-2003 között dolgozott 1 fő iskolánkban ily módon (pedagógiai asszisztens).

A másik megoldási lehetőség a közhasznú munkaszolgálat igénybe vétele. A Munkaügyi Központ ajánlására szinte folyamatosan foglalkoztattunk kiközvetített munkaerőt (könyvtárban, kertészként, takarítók helyettesítésére, karbantartó mellé).

A két tanítási nyelvű képzés bevezetését előkészítő 2001 decemberétől idegen nyelvi lektort alkal-

Múltidézés – az iskola igazgatóinak visszatekintése

mazunk, aki segít a pedagógusok felkészítésében, a tantervek, tantárgyi programok kidolgozásában.

Külső szakemberek munkáját is igénybe vesszük a feladatok ellátására: a gimnáziumi képzésben óraadó átlagban: 3 fő, a szakképzésben óraadó általában: 2 fő, rendszergazda: 1 fő.

Az iskola tanulói létszáma 500-550 fő körül mozgott az első 5 években, majd 2001-től fokozatos emelkedés következett, 2006-ra elérte a 600 főt. Diákjaink közel fele a hatosztályos képzésben vesz részt, általában 90-100 körüli a vidékről bejárók száma.

(Részletesen: 1. sz. melléklet: Tanulói létszámadatok.)

Az iskola vonzáskörzete igen változatos képet mutat. Tanulóink zöme a város és kistérsége iskoláiból kerül be. Az utóbbi években újra szélesedett a beiskolázási körzet – míg korábban a hatosztályos képzésben volt elsősorban jellemző a megyei beiskolázás, az elmúlt 5-6 évben a négyosztályos képzésben is megjelentek a pásztoi, szécsényi, sőt balassagyarmati diákok is, évről évre nő a szlovákiai magyarok száma is.

A szakképzésben regionális beiskolázási körzetről beszélhetünk: a Jászságból és Hevesből is érkeznek hallgatóink.

Osztálylétszámaink fokozatosan nőttek a 10 év alatt, a kezdeti demográfiai visszaesés után újra magas létszámú osztályokkal dolgozunk. Legalacsonyabb volt azon hatosztályos képzésű osztályainak létszáma (23-25 fő), amely évfolyamon indítottuk a párhuzamos hatosztályos osztályokat. Be kellett látni, hogy ebben a térségben elegendő az egy osztály a korai kiválasztással beiskolázott tehetséges diákok számára, az alacsony létszám mellett a tudásszint sem az elvárható volt abban a 4 osztályban.

Az évi egy osztályra azonban bőséges számú jelentkezőből válogathatunk. Az osztályok már 35-36 fősek.

A négyosztályos képzésben is az 1999/2000. tanév jelentette a negatív csúcsot, így az ekkor beiskolázott osztályokban alacsony a létszám (11. évf.), egyébként kiegyenlített képet mutat a beiskolázási táblázatunk. Az elmúlt években érezhetően nőtt az érdeklődés iskolánk iránt, ezt mutatják az emelkedő jelentkezések is. Ez abban a városi, de országos tendenciaként is jelentkező összefüggésben lehet igazán számottevő, mely szerint az ún. demográfiai hullámvölgy mára elérte a középiskolákat is, s mindenhol csökkenő gyermeklétszámról, a diákokért folytatott harcról hallhatunk.

Visszafogottabb volt a vártnál azonban a jelentkezők kedv az új képzési formaként induló angol-magyar két tanítási nyelvű képzésre.

Tárgyi feltételek

Az intézmény 1966-ban épült, a 90-es években két lépcsős felújítást végeztek el rajta. Elmaradt azonban – pénz hiányában – a nyílászárók szigetelése, cseréje, ennek következtében óriási pénzüsszegek mentek el fűtésre. A fűtésrendszer is korszerűsítésre szorul. Az épület állaga közepesnek mondható.

A korábbi vezetői ciklusban mindössze az előadók bútorzatát sikerült kicserélni, 1996-ban a rajzterem kapott új asztalokat, a többi tanterem bútorai azonban igen szegényesek és kopottak. A 14. terem elavult bútorait asztalapos hallgatói székekkel váltottuk ki, kiépítettünk a 15. teremben egy több funkció helyiséget: 5 munkahelyes taniroda teljes felszereléssel (bútorzat, számítógépek, fax, nyomtató) az idegenforgalmi ügyintézők számára, hallgatói székekkel egy 18 férőhelyes kiscsoportos foglalkozásra alkalmas terem, a minőségfejlesztési csoport számára kialakított foglalkozási helyiség zárható szekrényekkel az iratok számára és szülői fogadó szoba.

Cseréltük az egyik alsó nyelvi terem (német) bútorzatát kárpitozott hallgatói székekre a kommunikatív nyelvoktatás külső körülményeit megteremtendő.

Felújítottuk a könyvtár mindkét helyiségét (kölcsonzó, olvasó) új kölcsonzó polcokkal, olvasótermi asztalokkal, kárpitozott székekkel, térelválasztó polccal kialakított olvasósarokkal, kulturált körülményeket teremtve az elmélyült kutatómunkához és a kikapcsolódáshoz egyaránt.

Kialakítottunk egy másik zenetermet korszerű hangtechnikai eszközökkel és elektromos orgonával a hozzá tartozó bútorzattal együtt.

Létrehoztunk két számítástechnika szaktantermet a megfelelő bútorzattal.

Legbúszkébbek azonban a két nyelvi laborunkra vagyunk, az elsőt az 1997/98. tanévben telepítettünk teljes felszereléssel és bútorzattal közel 5 milliós beruházással, majd a másodikat 2003-ban a szakképzési hozzájárulás segítségével.

Kicszereltük az irodák bútorzatának jó részét (tanári, gazdasági, igazgatói, helyettesi), kulturált körülményeket teremtve ezáltal a szűkös irodahelyiségekben a munkához.

Múltidézés – az iskola igazgatóinak visszatekintése

Igyekezünk otthonosabbá tenni mindennapi környezetünket, függönyöket kaptak a tantermek, sötétítő és szalagfüggönyökkel szereltük fel a bejárati részt, a portát és a színpad környékét, biztosítva ezzel az ünnepek, rendezvények esztétikus megrendezését, színház-jelleget adva így az aulának. A 2006-os évben folytatódik szülői támogatással a tantermek sötétítő függönyeinek cseréje. A bejáratnál kényelmes ülőgarnitúra várja a vendégeket és az iskolahasználókat.

Igyekezünk a diákok kérésének is eleget tenni, így alakítottuk ki a hangulatos ülőkéket a folyosókon, a kerékpártárolót a teraszon, s felállítottunk egy új ping-pong asztalt is az alsó aulában.

A szülők és a diákok összefogásával sikerült szépé, esztétikussá varázsolni a tantermeket (beépített szekrények; bútorok, falak festése; dísznövények elhelyezése a tanterekben és a folyosókon; fák, cserjék ültetése a kertben, az épület előtt).

Kifejlesztettünk két stúdiót: egyet a diákok számára az iskolarádió működtetéséhez, egyet a tanárok használatára, számítógépekkel, vágóberendezéssel felszerelve a korszerű digitális technika alkalmazásához, iskolaismertető, videóanyagok, fotódokumentáció készítéséhez.

Felújítottuk a tornatermet: a beázások következtében teljes egészében levált vakolat cseréje történt meg saját erős beruházással. Majd a tető szigetelésének hibája következtében az újabb beázások miatt 2006-ban – a Gabora Gála bevételéből megtörténik a teljes felújítás.

Az emeleti termek szinte mindegyikébe került TV, videó, számítógép tárolására alkalmas új polc, kiskbútor.

Felújítottuk az emeleti folyosót: iratok, a könyvtár raktárkészletének tárolására alkalmas beépített szekrényeket alakítottunk ki, hiszen legnagyobb gondunk az épület tervezéséből, adottságaiból adódik: s ez a helyszűke. Tárolásra alkalmas helyiségeink egyáltalán nincsenek. A diákönkormányzat kezdeményezésére és munkájának köszönhetően üde színfoltjai lettek a szürke betonretegnek a lefestett szekrényajtók az emeleten.

2005-ben önkormányzati támogatással és jelentős saját erős beruházással megtörtént az emeleti és az alagsori nyílászárók cseréje, valamint az évek óta bezáró lapos tető szigetelése. A szülők összefogásának

köszönhetően szintén 2005-ben megépült a 21. századi igényeket is kielégítő tanulói öltözőszekrények rendszere az alsó aulában.

Mindezeket a beszerzéseket, felújításokat pályázatokon nyert pénzüsségekből, illetve a szakképzési hozzájárulás terhére, valamint jelentős szülői és fenntartói támogatással tudtuk megvalósítani. (A beruházások, felújítások összértéke megközelíti a 20 millió Ft-ot.)

Korábbi két legnagyobb beruházásuk a 2001/2002. tanévben valósult meg: a fenntartó által megpályázott (Balesetveszélyes sportlétesítmények) pénzből megvalósítottuk a kézilabda pálya teljes felújítását (több mint 8 millió Ft); illetve szakképzési hozzájárulásból vásároltunk egy 9 személyes mikrobuszt és építettünk egy garázst. A két beruházás közel 7 millió Ft-ot jelentett.

Sikerült a 10 év alatt az iskola technikai felszereltségét is jelentősen javítani.

A 25 számítógépből álló hálózatot 65-re növeltük, majd újabb 25 gépet cseréltünk, korszerű gépek kerültek az irodákba az ügyviteli, adminisztrációs dolgozók számára, a tanári szobába az órai felkészülést, a gyakorlást, adott esetben a kikapcsolódást segítő. A tantermek egy részébe is kerültek számítógépek az órai munka gazdagabbá tételére, színesítésére.

A minisztériumi programnak köszönhetően kiépítettük az internetes hálózatot, saját erőből tovább fejlesztettük, így mára gyakorlatilag az iskola minden terméből, irodájából elérhető az Internet.

Felszereltük a tantermeket tv-vel, videóval, a munkaközösségek egy része hordozható írásvetítővel rendelkezik. A nyelvszakos kollégák hordozható magnókat kaptak, hozzá kialakított tároló szekrényvel a tanári szobában.

Kiépítettük az iskola videó-rendszerét, korszerű digitális kamerákat és hozzá tartozó kiegészítőket vásároltunk, a stúdióban lévő számítógépeket a modern technika igényeit is kielégítő videó-kártyákkal szereltük fel, digitális fényképezőgépeket vásároltunk. Így lehetőség van arra, hogy az iskola fotódokumentációját korszerű módon – CD-n – archiváljuk, iskolaismertető anyagainkat, kiadványainkat magunk szerkesztjük, készítjük elő a nyomda számára (pályaválasztási füzet, Évkönyv, Bolyai Helikon, bemutató videó-film angol, német, francia nyelven, a szakképzést bemutató videó-anyag).

Multidézés – az iskola igazgatóinak visszatekintése

A számítógépekhez széles körben perifériákat csatlakoztattunk (nyomtatók, scannerek, fénymásolók).

A szakértői munkát video-presenterek segítik a terméztudományi teremben, a számítástechnika teremben és a stúdióban, mobil lámpák, tárgyasztalok a művészeti szaktanteremben.

Kialakítottunk egy korszerű berendezésekkel felszerelt termet a Bolyai kör ülései számára (3. terem), ahol számítógép, tv, videó, írásvetítő, diavetítő, projektor áll a tanulók rendelkezésére, ezáltal megtanulják a korszerű technikával demonstrált előadás készítését és bemutatását, lépést tartva a kor igényeivel, kihívásaival (power point).

Ugyanezt a lehetőséget megteremtettük számukra a Bolyai Napok tudományos ülésszakán is, ahol nagyobb teret betöltve és más adottságokat kihasználva tudják bemutatni előadásait. Ebben segített az Oktatási Minisztérium 2 pályázata, melynek köszönhetően ún."digitális zsúrkocsit és bőrdöntőt" kaptunk a korszerű technika alkalmazását elősegítendő.

Bővítettük az iskolai könyvtár állományát, növeltük az elektronikus adathordozók számát. Részben a Nemzeti Tankönyvkiadó referenciaszervezeteként a kapott ingyenes és kedvezményes beszerzési lehetőséggel, illetve az éves támogatással élve; részben saját forrásból évi átlagban 6-700 ezer Ft-ot fordítunk a könyvtár állományának fejlesztésére. Továbbra sem mondtunk le a szakmai, tudományos folyóiratok beszerzéséről sem.

Saját erőből fejlesztettük ki – a kollégák munkájának eredményeképpen – az adatbázis-kezelő programunkat, az órarend-készítő programot, valamint kiépült a könyvtár elektronikus adatkezelő rendszere is.

Mindezek megteremtésével a 10 év alatt az iskola tárgyi felszereltsége közepes szintről erős jóra emelkedett, köszönhetően a kollégák pályázatíró-tevékenységének, a cégek szakképzési hozzájárulásának, az önkormányzati és szülői támogatásnak és az erőforrások tervszerű ütemezésének.

Tanulmányi munka

A tanulóifjúság és a nevelőtestület közös munkájának eredményét, az oktatás-tanulás hatékonyságát a félévi, tanév végi statisztikai adatok alapján vizsgálhatjuk. Ezen túl fontos információt kaphatunk a beemeneti, kimeneti és a belső mérések alapján a hozzáadott érték tekintetében; valamint a középiskolákat

összehasonlító, évente megjelenő országos statisztikák objektív adatai mentén (A középiskolai munka néhány mutatója).

A beiskolázási adatok alapján látható, hogy intézményünket az általános iskolában jobb tanulmányi eredményt elérő tanulók választják, tehát működik egyfajta önszelekcio. Intézményünk híre, eredményei, elismertsége megyei és országos szinten időnként még ellenkező hatást is kivált: a jó, de nem kiváló tanulmányi eredményű tanulók elbizonytalanodnak, nem merik választani iskolánkat félve attól, hogy nem kerülnek be. Ezzel is magyarázható, hogy volt az elmúlt 10 év alatt egy ún. beiskolázási hullámvölgy (2000-2001), amikor nem tudtunk kellőképpen válogatni a jelentkezők közül, így bekerültek gyengébb képességű diákok is.

A mesterségesen is gerjesztett pánik-hangulat mára megszűnt, és újra az okoz gondot, hogy sok kiváló jelentkezett el kell utasítanunk, sőt mára a 600 körüli tanulói létszámmal egyértelműen kinőtünk az iskolát.

A hozzánk érkező 4,0-4,5 körüli átlagot elért tanulók a középiskolai évek alatt is megőrzik, sőt javítják tanulmányi átlagukat. Az elmúlt 10 évben az összközponti átlag kiegyenlítettéssé mutat: 4,2 körüli. A legjobb és a leggyengébb eredményt elért osztályok között nem túl nagy a különbség, nincsenek az átlaghoz képest túlságosan leszakadó osztályok (4,6-3,8 közötti a mozgás).

Tanulságos az évfolyamonkénti megoszlás vizsgálata: minden tanévben a 12. évfolyam éri el a legjobb eredményeket, a 9-10. évfolyam pedig a leggyengébbet, ez is a hozzáadott érték melletti bizonyíték

A hatosztályos képzés hatékonyságát bizonyítja, hogy átlagaik lényegesen jobbak, mint négyosztályos társaiké az adott évfolyamon. A lemaradó tanulók száma iskolai összesenben elenyésző: az 500-600 főből évente 10-20 fő körüli az elégtelenre teljesítők száma, a javító vizsgákon azonban ők is bizonyítják, hogy képesek a továbbhaladásra.

(A 10 évet bemutató, részletes félévi és év végi statisztikai adatokat összehasonlító táblázatok a 2., 3. sz. mellékletekben találhatók.)

A kimeneti mérések (érettségi, felvételi) egyértelműen bizonyítják iskolánk oktatói munkájának eredményességét és hatékonyságát.

Az érettségi átlagok általában magasabbak az iskolai átlagnál, de a legtöbb esetben az egyes osztályok

Műtődés – az iskola igazgatóinak visszatekintése

tanév végi átlagát is meghaladják. Évente a 90-100-120 végzősből 25-30-40 tanuló érettségizik kitűnő és jeles eredménnyel.

A felvételi eredményessége egyértelműen javuló tendenciát mutat az elmúlt 10 évben.

95-100 %-ban jelentkeznek továbbtanulásra diákjaink, közülük az első évben bejut a felsőoktatásba általában a 90 %-uk.

Külön kiemelendő itt a hatosztályos képzés hatékonysága. 1999. óta van már kimeneti mutatónk a képzésről. Évente 4 osztályunk érettségizik, melyből egy-egy a hatosztályos képzésű: a jelesre és kitűnőre érettségizetteknek pontosan a fele ebből az egy osztályból kerül ki. A felvételin hasonló arányokat figyelhetünk meg: általában 100 %-os a jelentkezés a hatosztályos osztályokból, a felvételi arány pedig 98-100%-os.

(Részletes adatok: 4. sz. melléklet)

Iskolánk megyei és országos megítélése igen kedvező. A rendelkezésre álló adatok alapján (A középiskolai munka néhány mutatója) az elmúlt 10 év felvételi eredményességében a megye legjobb iskolája vagyunk (a 16 középiskolából), országos viszonylatban olyan helyet foglalunk el, ami a vizsgálat alapján a kitűnő minősítést jelenti, a tiszta profilú gimnáziumok között az 50-60. helyen állunk, magunk mögött hagyva igen jó nevű iskolákat is. Ezen adatok alapján az első 100 iskolát tekintik ún. „jegyzett” iskolának.

És ha még azt is hozzátesszük, hogy tőlünk első sorban a tudományegyetemi felsőoktatási csoportba jelentkeznek a diákok, s ezt az eredményt nem első sorban a mentességgel bekerülőkkel értük el, hanem a közös és egységes írásbeliken teljesített tanulókkal.

Eredmények a tehetséggondozásban

Iskolánkban hagyományosan kiemelt helyen kezeljük a tehetséges tanulók továbbfejlesztését. A szaktanárok jó érzékkel ismerik fel a szakterágyukban tehetséges tanulókat, és igen sok időt és energiát fektetnek be ezen tehetségek fejlesztésébe. Mindennek eredményeként e fejlesztő munka minden területén vannak sikereink.

Az OKTV-n igen nagy számban vesznek részt tanulóink, minden évben vannak döntőseink, akik szép helyezéseket érnek el, jelen vagyunk több, mint 70 országos kifizetésű versenyen, ahol szintén nagy számban érnek el kimagasló helyezéseket tanítványaink.

Büszkék vagyunk sporteredményeinkre, amelyek olykor előkelőbbek, mint egynémely sporttagozatos iskola teljesítményei: 4 diákunk volt jelen atlétikából a jegyzett ifjúsági világverseny mezőnyében.

Kiemelt területe iskolánk valamennyi képzési formájának a nyelvoktatás, ennek egyik mérési mutatója a nyelvvizsgák száma. Végzős diákjaink nyelvvizsga-eredményeit évente jegyezzük: a 200 potenciálisan megszerezhető nyelvvizsgából végzőseink átlagban 60-80-at szereznek úgy, hogy 15-30 diákunk rendelkezik a 12. év végére két nyelvvizsgával is. Évente 5-10 tanulóknak jut el a felsőfokú nyelvvizsgáig.

Ezen a területen is kiemelkednek a hatosztályos képzésben résztvevő tanulóink, akik 7. osztálytól két idegen nyelvet tanulnak magas óraszámban.

(Részletes nyelvvizsga-adatok: 4. sz. melléklet, az elmúlt 10 év kiemelkedő országos versenyeredményeit szintén csokorba gyűjtöttük Évkönyvünkben)

A nevelés hatékonysága

Az eredményes oktatómunka elképzelhetetlen a nevelés középpontba állítása nélkül.

Kiemelt területként kezeljük iskolánkban is, áthatja az iskola valamennyi színterét a tanítási órától a tanórán kívüli tevékenységen keresztül a rendezvényekig. Igyekszünk „szerevtelenül” nevelni, olyan arculatot, környezetet kialakítani, amely önmagában is nevelő erejű,

Az értékvalóságot élő társadalomban igyekszünk az igazi, a hagyományosnak nevezhető értékeket közvetíteni. Ezen értékrend mentén húzódik a személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés területére kialakított programunk, melyet Pedagógiai programunkban részletesen tárgyalunk, megjelölve az egyes részterületek sikerkritériumait és legfontosabb feladatait.

E helyen mindössze a kiemelt színtereket említem. Fontos szerepet szánunk a diákönkormányzati munkának e területen is. A diákoknak önmaguknak, önmaguk számára kell felismerni és tudatosítani társaik körében azokat a normákat, értékeket, amelyek szerintük a gimnazistát, a bolyaist jellemzik. Csak a diákság segítségével érheti el céljait a nevelőtestület. A diákönkormányzati tevékenység hihetetlenül sokat fejlődött az utóbbi 10 évben. Kiemelten érvényesül a diák-érdekképviseleti tevékenység, az iskolavezetés valódi partnerként tekinthető a mindenkori

diákönkormányzati vezetőre, valamint sokat fejlődött az öntevékeny program- és rendezvényszervezési tevékenység, igazán változatossá téve ezáltal az iskolai diákéletet. 2000/2001. óta újra rendszeresek a diák-közygylések, évi két alkalommal fogalmazzák meg a diákok elvárásait, kéréseit, értékelik saját munkájukat, 2003/2004-ben fogalmazódott meg egy újszerű elnökválasztás igénye, vívmány volt a diákság sulirádió-programja, valamint a rendszeresen megjelenő Olvasó diákújság, diákjaink bekapcsolódtak a városi és az országos diákönkormányzati munkába is.

Az osztályok mellett (melyek véletlen szerveződések) törekszünk kisebb-nagyobb csoportok, közösségek létrehozására, irányítjuk tanítványainkat az önszerveződés megvalósítása felé (DÖK, Bolyai kör, színjátszó kör, előkészítők, szakkörök, sportkörök, ODK). Ezeket a csoportokat a nevelés fontos színtereinek tekintjük, ahol tanár és diák közös munkájának, tervezésének, szervezésének eredményeként értékes programok születnek, melyek nagyon hozzájárulnak a személyiség fejlődéséhez, az önismerethez, a tehetőség kibontakozásához.

A nevelés hatékonyságában nem elhanyagolható az iskolai hagyományok, közös rendezvények szerepe sem. Számunkra az iskola hagyományainak őrzése, tovább építése, a színvonalas, ünnepélyes, ha tetszik, méltóságjeljes, szertartás-értékű rendezvények megtartása mindig fontos volt több szempontból is. Akár külsőségeivel, akár belső tartalmával mintául szolgálhat az ifjúság számára, egyfajta állandóságot, ritmust, biztonságot jelenthet az egyre sivárabb külvilággal szemben. Ünnepeink, rendezvényeink kiemelkedő színvonalúak minden tekintetben.

Kiemelten kezeljük a Bolyai hagyományok ápolását, a Bolyai megtartó erejének erősítését: ennek jó példája a 2005-ben Marosvásárhelyen megkötött Bolyaik Szövetsége – a Bolyai nevet viselő középiskolák közötti kapcsolat erősítésére, a 2002 decemberében a 200. évforduló tiszteletére rendezett Bolyai Hétre megalkotott Büszkeségeink tabló, melyet a bejárat melletti falrészen helyeztünk el, s melyen az előző tanév kiemelkedő eredményeket elért pedagógusait és diákjait köszöntjük, de ezt kívántuk kifejezni a szintén erre az ünnepre kiadott Alma Mater éremmel is.

Fontosnak tartjuk az esztétikai, művészeti nevelés szempontjából a különböző művészeti csoportok munkáját (rajzzakkör, énekkar, színjátszó kör), az

iskolagaléria rendszeres kiállításait, a Bolyai Helikon néven az 1997/98. óta rendszeresen megjelenő irodalmi folyóiratunkat, amely példaértékű kezdeményezés országos viszonylatban is, valamint az iskola külső és belső környezetének alakítását (dísznövények, a tanterem esztétikus díszítése, a tablók elhelyezése, bútorok, kiegészítők).

Az elmúlt években egyre nagyobb szerepet kapott az ifjúságvédelmi tevékenység.

Nemcsak a törvényi szabályozás következtében, hanem a megváltozott világ, a leselkedő veszélyek miatt is. Nem lehet nem beszélni arról, hogy a mi tanulóink egy bizonyos körét is megérintették a különböző drogok, szenvedélybetegségek. Sajnos a kör egyre bővült, a csatlakozók, sodródók száma nőtt. Ezért kezeltük kiemelt területként az elmúlt években, hogy megmentsük diákjainkat.

Igénybe vettünk külső segítséget: orvosok, a Családsegítő Központ, a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai, akik szülői értekezleteken, osztályfőnöki órákon, egyéni beszélgetéseken, a tanév eleji táborban tartottak tájékoztatókat, nyújtottak konkrét segítséget.

Szerveztünk rendezvényeket, megteremtettük a „Megalőzési nap”-ot, felkészítettük pedagógusainkat nevelési értekezleteken, tréningeken, továbbképzéseken.

Jutottunk segítséghez drogvédelmi pályázaton keresztül.

Sokat jelent e téren az osztályfőnöki munkaközösség vezetőinek és az ifjúságvédelmi felelős tanároknak lelkiismeretes és áldozatos munkája, valamint az iskolánkban jól működő kortárs-segítő csoportok tevékenysége.

Ugyancsak eredményes volt az elmúlt időszakban a tanórán kívüli, szabadidős tevékenység fejlesztése is. Jó lehetőséget biztosított erre a szabadidő szervező státusz törvényi bevezetése, de még ennél is fontosabb az osztályfőnökök, az egyes művészeti ágakért felelős kollégák tevékenysége.

Kiemelhető a színházlátogatások számának növekedése, a tanulmányi kirándulások igazi funkciójának megfelelő visszaállítása, a közös mozi- és hangverseny-látogatások szervezése.

Sokat küzdünk, és nem érünk el látványos eredményeket a viselkedéskultúra, a magatartás javítása terén. Hozzátevé, hogy „összifjúsági” szinten a mi iskolánk diákságának viselkedése, neveltsége még mindig

a jobbak közé tartozik. Voltak azonban kisebb-nagyobb rongálások (számítógépteremek, nyelvi labor, tanteremek), gondot jelentett a tanulók dohányzása, a felnőttekkel szembeni tiszteletlensége, egymással való viselkedése, munkafegyelme (késés, mulasztás).

Innováció

Profilbővítés:

Az elmúlt időszakban törekedtünk a már kialakult szerkezetben az állandóság őrzésére, emellett azonban igyekeztünk felmérni az iskolahasználók igényeit is, s ennek megfelelően új kínálattal gazdagítani a palettát.

A 2000/2001. tanévtől indítottuk az érettségire épülő, középfokú végzettséget adó Idegenforgalmi ügyintéző szakképzést;

a 2002/2003. tanévtől pedig bevezettük a négyosztályos magyar-angol két tanítási nyelvű gimnáziumi képzést.

A 2004/2005. tanévben kezdeményeztük a fenntartónál a két tanítási képzés átszervezését, ennek keretében hatosztályos két tanítási nyelvű képzésben részt vevő osztály indítását, ezen kezdeményezésünket a fenntartó azonban nem támogatta.

A 2005. év a szakképzés megújításának jegyében zajlott. Engedélyt kértünk és kaptunk a fenntartótól felsőfokú szakképzés indítására az idegenforgalom területén. A 2005/2006. tanévben zajlik a képzés akkreditálása: felsőfokú idegenforgalmi szakmenedzser képzés indul a 2006/2007. tanévben a Budapesti Gazdasági Főiskola támogatásával.

Pályázatok:

Az iskola vezetése és nevelőtestülete fontosnak tartotta a szakmai munka elmélyítése és a pénzügyi források bővítése céljából a pályázatok írását. A pályázatok figyelése a nevelési igazgatóhelyettes feladata, de örvendetes, hogy a munkaközösség-vezetők, az egyes területek felelősei, a szaktanárok is keresik a pályázati lehetőségeket.

Legkiemelkedőbb sikeres pályázatunk az elmúlt időszakban az Oktatási Minisztérium Comenius 2000 Minőségfejlesztési Program I. modelljére benyújtott pályázatunk, melynek eredményeként sikerült a partnerközpontú működés első szakaszát megvalósíta-

nunk. Kiemelkedő munkát végzett a pályázat megírásában és megvalósításában a megalakult minőségfejlesztési csoport vezetője.

Kemény másfél éves munkával és a szakértő segítségével szép eredményeket ért el a 7 fős csoport. A programot a pályázat zárása után is folytatjuk, jelenleg is működik a minőségfejlesztési csoport, nagy munkát jelentett számukra az iskolai Minőségirányítási program kidolgozása, és jelent a mai napig annak működtetése.

Ugyancsak nagy reményekkel indultunk az Arany János Tehetség gondozó program elnyerésére kiírt OM pályázaton a Borámfy Kollégiummal együtt, de ezt a pályázatot Balassagyarmat nyerte.

További sikeres pályázataink országos programokhoz való kapcsolódásaink voltak az elmúlt években:

OM-szertárpályázat: természettudományi termek korszerű eszközökkel történő felszerelésére, idegen nyelvi cserekapcsolatok (német, francia) támogatására, ISM-OM-drogprevenció középiskolások, majd általános iskolások számára, ISM-cserekapcsolatok (német, lengyel) támogatására, drogpályázat Megelőzési napra, sportpálya felújítására nyert támogatás, Nógrád Megyei Közoktatási Közalapítvány – taneszközfejlesztésre, könyvtárfejlesztésre (állomány, bútor), nyelvtanárok továbbképzésére, Szak 99 – taniroda kialakítására, számítógépek vásárlására, KNC-évkönyv, német cserekapcsolat támogatására, OM – idegen nyelvi tábor szervezésére, Nógrád Megyei Közoktatási Közalapítvány – taneszközfejlesztés II., könyvtárfejlesztésre (szoftver), általános iskolásoknak kiírt megyei vetélkedők támogatására, megyei szakmai napok szervezésére, sporteszköz-fejlesztésre, Tempus Közalapítvány – színház projekt három ország részvételével, OM – digitális zsűrköcsi és bőrrönd, informatikai fejlesztésekre, műholdas adatszórásra, a számítógéppark bővítésére.

Pályázati úton promóter iskolája voltunk megszűnéséig a Socrates Nemzeti Irodának, negyedik ciklusban, a kezdetek (1996. február) óta referencia-iskolája vagyunk a Nemzeti Tankönyvkiadónak.

1998/99-től részesei voltunk az OM „Nyelvi útlevel”-programjának, 2001-ben a Nyelvek Európai Éve alkalmából KOMA (Közoktatási Modernizációs Közalapítvány) pályázat segítségével nyitott nyelvtanítási

napokat, programokat szerveztünk a megye nyelvszakos pedagógusai számára. Azóta minden évben szerveztünk pályázati segítséggel és a Nemzeti Tankönyvkiadó támogatásával szakmai fórumot a megye nyelvszakosai számára.

Részesei voltunk különböző országos és helyi mérésnek (Pisa 2003, kompetenciamérések), szerveztünk próba-érettségit a kétszintű érettségi kipróbálására, helyet adtunk regionális konferenciáknak a kétszintű érettségi előkészítésének időszakában, 2005-ben felkérést kaptunk emelt szintű érettségivizgatóközpontként való működésére.

Kapcsolataink

Az évek során gazdag kapcsolatrendszer építettünk ki. Kapcsolatainkat a minőségfejlesztési munka során újra feltérképeztük, közvetlen partnereink irányában megerősítettük, új utakat, lehetőségeket kerestünk.

Kapcsolatunk a társintézményekkel is sokat fejlődött az elmúlt 10 évben:

- a város középiskolái között fokozatosan javult a kapcsolat a vezetők, a munkaközösségek, az egyes szaktanárok és a tanulóifjúság szintjén egyaránt, amely valamennyi szintéren közös rendezvények, közösen szervezett programok formájában realizálódnak (pl. munkaközösségek szakmai napjai; egymás versein, rendezvényein való részvétel; „átantítás”, óradás; Hangya-boy ifjúsági szervezet és rendezvényei, városi diákönkormányzat),

- az általános iskolákkal tudatosan fejlesztettük jó kapcsolatunkat, hiszen a beiskolázásban közvetlen partnereink vagyunk, számítunk, támaszkodunk egymás munkájára: nyílt hét a 6., 8. osztályosoknak, irodalmi, környezetvédelmi és angol nyelvű civilizációs vetélkedő 7-8. osztályosoknak, szaktárgyi szakkörök felső tagozatosoknak, többfordulós feladatmegoldó szaktárgyi versenyek, pályázatok 7 – 8. osztályosoknak (német, rajz, angol), angol nyelvi előkészítő tanfolyam a Gagarinnal közösen, tantervek közös kidolgozása, óralátogatások, bemutató órák szervezése, munkaközösségi szintű rendszeres kapcsolattartás – hogy csak néhányat emeljek ki az elmúlt 10 év kezdeményezéseiből,

- a Bolyai nevet viselő iskolák egyre szorosabbá fűződő kapcsolata is az elmúlt 10 év eredménye, négy ta-

lálkozó (Budapest, Kecskemét, Ócsa, Marosvásárhely) nyilvánítottuk ki szövetség-szintű kapcsolatunk igényét, már nem csak a vezetők, de a diákok szintjén is,

- jó kapcsolatot tartottunk fenn a miskolci Földes Ferenc Gimnáziummal a hatosztályos képzés kapcsán, az utóbbi években azonban – a helyi tantervek kidolgozása után – ez a kapcsolat a közoktatás központi átszervezése, a kerettantervekre való áttérés következtében fozatosan elsorvadt, formálissá vált,

- új kapcsolatot létesítettünk a szolnoki Varga Katalin Gimnáziummal, nagy segítséget kaptunk tőlük a két tanítási nyelvű képzés előkészítésében (tapasztalatcserék, óralátogatások, tantárgyi programok).

- felvettük a kapcsolatot a Diósgyőri Gimnáziummal a hatosztályos két tanítási nyelvű képzés előkészítésekor

- legfrissebb a kapcsolatunk a Budapesti Gazdasági Főiskolával a felsőfokú idegenforgalmi szakmendezer képzés előkészítésében.

– Fontosnak tartjuk a középiskolákat tömörítő szervezetekben való jelenlétünket, hiszen a közgyűléseken, találkozókön fontos információkhoz jutunk, a közvetlen beszélgetésekből is sok ötlet meríthető. Alakulása óta tagja vagyunk a GOSZ-nak (Gimnáziumok Országos Szövetsége), 2001-ben kerültünk a KIE (Két nyelvű Iskolákért Egyesület) tagjai sorába.

– Kiemelten kezeljük az iskola belső kapcsolatrendszerét, melyek közül fontos szerepet tölt be a diákönkormányzattal és a szülők közösségével kialakított kapcsolatunk. Az elmúlt 10 évben talán erre a szorosra vált kapcsolatra lehetünk a legbüszkébbek. A Szülői Választmány tagjai és elnökei olyan lelkes és odaadó munkát végeztek-vegeznek az iskoláért, melynek csak néhány eleme a bálók rendezése, a sötétítő függönyök cseréje, a tanulói öltözőszekrények kialakítása, a Gabora Gála szervezése, a Bolyai Est létrejötte, a szülői pénzalap megteremtése a rászoruló tanulók támogatására, a pedagógus nap diákönkormányzattal közös szervezése, a nőnap köszöntések, az 1997 óta évente szerveződő nyílt hét szülőknak. Ezek is hozzájárulnak ahhoz, hogy a szülők és a diákok sajátjuknak érzik az iskolát, hiszen dokumentumaink megfogalmazásakor, programjaink szervezésekor kikérjük véleményüket, számítunk segítségükre, s így együtt tudunk örülni az iskola sikereinek, eredményeinek.

Múltidézés – az iskola igazgatóinak visszatekintése

- Ugyancsak fontos a 30. évfordulón megalakult Bolyais Öregdiákok Egyesületével (BÖDE) tartott kapcsolatunk. Az egyesület céljaiban megfogalmazottak értelmében szellemileg és anyagilag is támogatja volt iskoláját, az oda járó diákokat, s mára kialakult egy olyan kapcsolatrendszer, melyben a különböző generációs volt bolyaisok egymásra találnak és segítik egymást. Az egyesület kuratóriuma gondozásában létre-

jött és évente kiadják az ún. BÖDE-díjat annak a végzős diáknak, aki eredményeivel öregbítette az iskola hírnevét. Ezen túl még számos szintere van ennek a segítő munkának.

A volt bolyaisok jelentős csoportja jelenik meg az iskolában szülőként, számuk 175 a 2005/2006. tanévben, a másik csoportot az a 28 jelenlegi dolgozó alkotja, akik szintén e falak között érettségiztek.

1. sz. melléklet

Tanulói létszámok 1996-2006.

	1996/1997	1997/1998	1998/1999	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006
Létszám	528	555	546	515	500	521	571	583	574	591
négyosztályos	364	329	276	253	237	260	281	302	299	280
hatosztályos	131	191	241	239	237	242	240	216	201	205
Két tanítási nyelvű képzés	-	-	-	-	-	-	17	43	60	86
13. évf.	33	35	29	23	26	19	33	22	14	20

2. sz. melléklet

AZ I. FÉLÉV EREDMÉNYEI ÉS ADATAI (1996–2006)

	96/97.	97/98.	98/99.	99/2000	00/01.	01/02.	02/03.	03/04.	04/05.	05/06
Létszám	528/16 o.	514/17 o.	518/18 o.	489/17 o.	473/16 o.	502/17 o.	536/18 o.	559/18 o.	561/18 o.	570/18.o
Dicséret (db/fő)	86 fő	137/90 fő	143/106 fő	179/114 fő	153/103 fő	233/142 fő	202/130 fő	234/178 fő	310/178 fő	230/145 fő
Bukás (db/fő)	26/14 fő	28/15 fő	15/11 fő	6/6 fő	19/15 fő	34/19 fő	33/18 fő	63/40 fő	24/17 fő	10/8 fő
Hiányzás (óra)	25117	15549	23240	17302	12837	13656	14908	15949	17594	16137
Egy főre eső átlag (óra)	38,12	30	45,2	33,8	27,2	27,5	29,24	29,56	31,92	28,9
Igazolatlan	235	240	112	208	144	155	261	681	227	676
Iskolai átlag	4,2	4,14	4,19	4,25	4,15	4,17	4,17	4,11	4,23	4,21
Hatosztályos átlag	4,37	4,27	4,29	4,3	4,22	4,17	4,18	4,17	4,18	4,11
Négyosztályos átlag	4,15	4,05	4,12	4,2	4,11	4,17	4,17	4,08	4,26	4,26
Évfolyamos átlagok										
7.	4,5	4,24	4,18	4,4	4,15	4,43	4,27	4,53	4,45	4,25
8.	4,25	4,4	4,25	4,12	4,15	3,86	4,33	4,06	4,35	4,19
9.	4,08	4,1	4,23	4,24	3,99	4,1	4,14	4,09	4,21	4,17
10.	4,19	3,98	4,02	4,28	4,23	3,99	4,08	4,0	4,21	4,15
11.	4,08	4,19	4,16	4,15	4,18	4,23	4,00	4,10,	4,17	4,21
12.	4,37	4,3	4,32	4,35	4,22	4,45	4,40	4,17	4,26	4,31
Legjobb átlag	7. d 4,5	8. d 4,4	11. d 4,48	12. a 4,6	11. d 4,45	12. d 4,59	12. a 4,65	7.d 4,53	12.b 4,57	12.b 4,66
Leggyengébb átlag	9. c 3,75	10. c 3,73	11. c 3,83	11.b 4,04	9. b 3,88	9. c 3,81	10. c 3,59	10.d 3,61	12.c 3,83	10.a,d 3,9

Múltidézés – az iskola igazgatóinak visszatekintése

3. sz. melléklet

A II. FÉLÉVEK EREDMÉNYEI ÉS ADATAI (1996 – 2005)

	96/97.	97/98.	98/99.	99/2000	00/01.	01/02.	02/03.	03/04.	04/05.
Létszám	528	502	514	489	468	500	535	558	558
Dicséret	197/119 fő	205/127 fő	254/147 fő	287/161 fő	262/147 fő	284/149 fő	331/169 fő	349/182 fő	375/200 fő
Bukás	12/8 fő	11/7 fő	7/5 fő	3/2 fő	1/1 fő	17/10 fő	15/10 fő	14/8 fő	5/3 fő
Hiányzás	31260	29330	37372	29031	24735	29357	35764	34194	37206
Egy főre átl.	63,5	59,9	73,7	60	52,87	59,83	68,8	61,18	67
Ig.tlan	294	379	316	218	237	413	619	1172	649
Isk.átl.	4,25	4,23	4,28	4,31	4,23	4,2	4,21	4,18	4,27
6-os átl.	4,4	4,34	4,3	4,37	4,27	4,2	4,22	4,21	4,16
4-es átl.		4,17	4,23	4,25	4,2	4,2	4,21	4,15	4,32
Évf. átl.:									
7.	4,5	4,28	4,25	4,44	4,18	4,45	4,31	4,46	4,43
8.	4,3	4,38	4,3	4,16	4,22	3,88	4,38	4,05	4,29
9.	4,2	4,18	4,25	4,32	4,05	4,06	4,07	4,2	4,23
10.		4,04	4,1	4,29	4,29	4,04	4,13	4,03	4,21
11.		4,35	4,25	4,26	4,34	4,32	4,15	4,23	4,27
12.	4,5	4,35	4,4	4,37	4,3	4,44	4,43	4,2	4,32
Legjobb átl.	12. c 4,5	12. c 4,51	11. a 4,55	12. a 4,66	11. d 4,58	12. d 4,61	12. a 4,63	12.c 4,47	12.b 4,57
Leggyengébb átl.	9. c 3,8	10. c 3,62	10. a 3,99	11. b 4,02	9. b 3,88	9. c 3,7	10. c 3,63	10.d 3,83	11.d 3,93

4. sz. melléklet

Felvételi eredmények 1996-2005.

	1995/1996	1996/1997	1997/1998	1998/1999	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005
létszám	128	93	97	102	100	87	92	103	105	113
jelentkezett	127	92	96	99	98	85	90	103	103	112
felvett	88	71	72	85	82	78	80	92	89	88
%	69	77,1	75	85,8	83	90	89	90	86	79
hatos %	-	-	-	93,1	96,4	100	96,6	81	86	90

Nyelvvizsga eredmények 1996-2005.

	1995/1996	1996/1997	1997/1998	1998/1999	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005
létszám	134	93	97	102	100	87	92	103	105	113
nyelvvizsga	23	48	73	45	55	43	54	74	76	94
%	17	51,6	75	44	55	49	58,7	71,8	72	83
hatos %	-	-	-	54,8	67,8	78,6	86,6	70,9	73,9	93,5